

Ishonch

*Insonga naf
keltirish —
oliy baxt*

2008-yil 13-mart
№ 33 (2446)
payshanba

Ijtimoiy-iqtisodiy gazeta

Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqqa boshlagan

Мафтуна ИСОҚОВА Гулистон тумани маркази — Деҳқонобод шаҳарчасида яшайди. У 27-иктидорли ўқувчилар мактаб-интернатининг 11-синф ўқувчиси.

Ешлигидан бичиш-тикиш, каштачиликка ҳамда бисерда нақш чизиш (портрет, манзара) сирларини кунт билан ўрганди. Тинимсиз қилинган меҳнат ўз самарасини берди. 8 Март арафасида Мафтуна Зулфия номидаги давлат мукофотиغا сазовор бўлди.

Муҳаммад КАРИМ олган сурат

Бугунги сонда:

Маънавият сабоқлари

Отинг ўчсин,
хиёнат!

— 4-бет —

Ўзбек адабиёти

Бабар жамият
тимсоли(ми?..)

— 5-бет —

Ҳаёт ва қонуни

Бир уйда қирқ
кило порох

— 6-бет —

Кўзгу олдидagi аёл

Гўзаллик нимада?

— 15-бет —

Бонг

Иккиюзламачиликми
ёхуд
ҳурматсизлик?..

— 16-бет —

Афоризм

Кимдаки ақлдан

бирон сатр бор,

Умрин бир

лаҳзасин

ўтказмас бекоп.

Умар ХАЙЁМ

Орол муаммоларини бартараф этиш йўлидаги халқаро ҳамкорлик

Тошкентда 12 март куни Президентимиз Ислон Каримов ташаббуси билан «Орол муаммолари, уларнинг аҳоли генофонди, ўсимлик ва ҳайвонот оламига таъсири ҳамда оқибатларини енгиллаштириш учун халқаро ҳамкорлик чора-тадбирлари» мавзuidaги халқаро конференция бўлиб ўтди.

БМТ Ривожланиш дастури-нинг Шарқий Европа ва МДХ мамлакатлари бўйича минтақавий бюроси директори ўринбосари Жейхан Султонўгли хоним конференцияни очди.

цунами, Жаҳон банкининг Марказий Осиё мамлакатлари бўйича минтақавий идораси директори Аннет Диксон, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг Саломатлик дастурлари бўйича

комплекс чора-тадбирлар кўриш, биринчи навбатда, минтақа давлатлари томонидан Орол денгизи ҳавзасидаги чекланган сув ресурсларини бу ерда жойлашган барча мамлакатлар манфаатлари ва экологик талабларни ҳисобга олиб, ҳамкорликда, ўзаро келишилган ҳолда бошқаришни ташкил этиш зарурлигига қаратиб келади. Президент Ислон Каримов ШХТга аъзо давлатлар раҳбарларининг 2007 йил августда Бишкекда бўлиб ўтган мажлисидаги маърузасида минтақа трансчегара сув оқимларидан фойдаланиш бўйича Ўзбекистоннинг юқоридаги тамоийларга асосланган нуқтаи назарини аниқ баён қилган эди.

Ўзбекистон истиқлолга эришгандан кейинги дастлабки йилларда Оролни қўқариш халқаро жамғармасини ва минтақанинг иккита тузилмаси – Барқарор ривожланиш бўйича давлатлараро комиссия ва Давлатлараро мувофиқлаштирувчи сув ҳўжалиги комиссиясини ташкил этишнинг ташаббускорларидан бўлди. Марказий Осиёнинг беш давлати раҳбарлари томонидан 1993 йилда Орол муаммоларини ҳал этиш, Орол минтақасини экологик соғломлаштириш ва ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришга

ланиш конвенциясига қўшилган. Оролбўйи ҳудудига кирадиган Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятини умумий ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришга қаратилган кенг кўламли дастурлар изчил амалга оширилмоқда. Бундан ташқари, Орол денгизи минтақасидаги ҳудудларнинг экологик аҳолини яхшилаш, ер емирилишининг олдини олиш ва қишлоқ хўжалиги салоҳиятини ошириш, аҳолини соғломлаш-

нинг Нукус филиали томонидан 22 лойиҳа ишлаб чиқилиб, уларнинг аксарияти амалга оширилди.

Конференцияда Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси раиси Борий Алихонов, соғлиқни сақлаш вазири Феруз Назиров, иқтисодиёт вазирининг биринчи ўринбосари Галина Саидова, «Ўзгидромет» маркази бош директори Виктор Чуб, «Экосан» халқаро ташкилоти

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг «Орол муаммолари, уларнинг аҳоли генофонди, ўсимлик ва ҳайвонот оламига таъсири ҳамда оқибатларини енгиллаштириш учун халқаро ҳамкорлик чора-тадбирлари» халқаро конференцияси иштирокчиларига табригини Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Рустам Азимов ўқиб эшиттирди.

Конференцияда дунёнинг 20 дан ортиқ давлати, жумладан, Марказий Осиё мамлакатлари, Германия, Греция, Исроил, Ҳиндистон, Ҳитой, Нидерландия, Россия, Япония ва бошқа давлатлардан, халқаро ва минтақавий ташкилотлардан, молия институтларидан вакиллар, экология, иқлим ўзгариши ҳамда сув ресурсларини бошқариш соҳаси бўйича таниқли олимлар ва мутахассислар иштирок этди.

Бугунги кунда сайёрамизда миллионлаб одамлар тоза ичимлик суви, тақчиллигидан азият чекмоқда. Бу иқлими қуруқ мамлакатларда айниқса яққол сезилмоқда. Оролбўйида экологик вазиятнинг ёмонлашиши минтақада экотизим мувозанатининг бузилишига олиб келди, сув ресурслари тақчиллигини кучайтирди. Бу эса минтақани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, аҳолининг турмуш шароити ва соғлиғига, биологик хилма-хилликка салбий таъсир кўрсатмоқда. Бинобарин, ушбу муаммо минтақа давлатлари ҳамда халқаро ташкилотлар ҳамкорлигини кучайтиришни тақозо этмоқда.

Халқаро анжуман очилишида сўзга чиққан Шанхай ҳамкорлик ташкилоти (ШХТ) бош котиби Болат Нурғалиев, МДХ Ижроия қўмитаси раиси Сергей Лебедев, Осиё тараққиёт банкининг Марказий ва Ғарбий Осиёда қишлоқ хўжалиги ва табиий ресурслар бўйича департаменти директори Кацужи Ма-

минтақавий директори Недрет Эмируғли, ЮНИСЕФнинг соғлиқни сақлаш ва овқатланиш масалалари бўйича минтақавий маслаҳатчиси Санжив Кумар, ЮНФПнинг Европа ва Марказий Осиё мамлакатлари бўйича минтақавий директори Ален Муширу, ЮНИДОнинг Европа ва МДХ давлатлари бўйича минтақавий бюроси директори Гже-

гош Доночик, Япониянинг Халқаро ҳамкорлик агентлиги минтақавий идораси бошқарувчи директори ўринбосари Мацүёши Кавасаки, ГЭЖ/БМТРД ижрочи мувофиқлаштирувчиси Яник Глемарик ана шуларни алоҳида таъкидладилар.

Орол денгизи қуриши билан боғлиқ экологик инқирознинг асосий сабаблари аввалги даврларда уйламасдан амалга оширилган хўжалик фаолияти, иқлим ўзгариши ва бошқа табиий жараёнлар билан боғлиқ. Оқибатда Орол денгизи сатҳи кейинги эллик йил ичида 4 баравардан кўпроққа қисқарди, сув 24 метрга пасайди, унинг ҳажми 10 мартага камайди.

Юртбошимиз жаҳон ҳамжамияти эътиборини юзага келган вазиятни яхшилаш учун

доир биргаликдаги саъй-ҳаракатлар тўғрисидаги битим, 1995 йилда Марказий Осиё мамлакатларининг ушбу соҳада ҳамкорликни кенгайтиришни кўзда тутган Нукус декларацияси имзоланди. Бу борада Орол денгизи ҳавзаси бўйича қўшма дастур амалга оширилмоқда.

Ўзбекистонда экологик бўҳрон оқибатларини енгиллаштириш масаласи давлат даражасида, комплекс равишда ҳал этилмоқда. Табиий ресурслардан фойдаланишни ва атроф-муҳитни ҳимоя қилиш фаолиятини тартибга солувчи қонунлар қабул қилинган. Мамлакатимиз ушбу соҳада асосий халқаро ҳужжатларга, жумладан, Трансчегара сув оқимлари ва халқаро кўллари ҳимоя қилиш ҳамда улардан фойда-

тириш, сув билан таъминлаш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик, фермерлик, халқ ҳўнармандчилигини ривожлантириш орқали қўшимча даромад олиш учун шарт-шароит яратиш бўйича қатор мақсадли лойиҳалар босқичма-босқич бошлади, биринчи навбатда, хотин-қизлар ва болаларни ижтимоий муҳофаза қилишни кенгайтиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Унлаб замонавий таълим ва соғлиқни сақлаш муассасалари барпо этилган.

Оролнинг қуриган қисмида қум кўчкиларини қотириш, қурғоқчилик ва шўрланишга чидамли ўсимликлар экиш ҳисобидан бу ерларни ўзлаштириш борасида катта ишлар амалга оширилмоқда. Бу эса аввал фойдаланилмаган ҳудудлардан яйлов сифатида фойдаланиш, пировардида чорвачиликни ривожлантириш имконини беради. Амударёнинг дельта ҳудудида сув майдони 150 минг гектардан ошадиган сув ҳавзалари ташкил этилмоқда. Бу ерда балиқчилик хўжаликлари иш бошлади. Буларнинг барчаси минтақани иқтисодий ривожлантиришга, аҳоли бандлигини оширишга, биохилма-хилликни тиклаш ва иқлимни яхшилашга ёрдам беради. Конференция иштирокчилари форум арафасида Оролбўйида бўлиб, бунга ишонч ҳосил қилдилар.

Кўплаб халқаро ташкилотлар, жумладан, БМТ таркибидagi агентликлар, молия институтлари – Жаҳон банки, Осиё тараққиёт банки ва бошқалар ҳам Оролбўйидаги вазиятни барқарорлаштиришга кўмаклашмоқда. Масалан, Глобал экологик жамғарма кўмағида Оролни қўқариш халқаро жамғармаси-

раиси Юсуф Шодиметов, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси депутати Ўрал Атаниёзова ва бошқалар шулар ҳақида сўз юритдилар.

Таъкидланганидек, Оролбўйидаги экологик инқироз билан боғлиқ кўпгина муаммоларни бир мамлакатнинг саъй-ҳаракатлари билан ҳал этиб бўлмайди. Шу боис, форумда таъкидланганидек, Орол ҳавзаси сув ресурсларини бошқариш ва фойдаланиш тизимини мавжуд давлатлараро битимлар доирасида такомиллаштириш лозим. Бундай ҳамкорликни умумэтироф этилган халқаро меъёр ва қоидаларни ҳисобга олган ҳолда ривожлантириш зарур. Минтақадаги барча давлатларнинг трансчегара сув оқимлари ва кўллари ҳимоя қилиш, уларнинг сув ресурсларидан фойдаланиш бўйича халқаро ҳужжатларга қўшилиши ҳам бу борадаги ишларга кўмаклашадди.

Конференция доирасида параллел сессиялар ҳам бўлиб ўтди. Уларда Марказий Осиёда сув ресурсларини бошқаришни такомиллаштириш истиқболлари, экологиянинг аҳоли генофонди ва саломатлигига таъсири, бу борадаги вазифаларни ҳал этиш йўллари, Оролбўйида турмуш даражасини ошириш чора-тадбирлари каби муҳим масалалар кўриб чиқилди.

Анжуман якунида «Орол муаммолари, уларнинг аҳоли генофонди, ўсимлик ва ҳайвонот оламига таъсири ҳамда оқибатларини енгиллаштириш учун халқаро ҳамкорлик чора-тадбирлари» мавзuidaги халқаро конференциянинг Тошкент декларацияси қабул қилинди.

Анна ИВАНОВА,
ЎЗА мухбири

«Орол муаммолари, уларнинг аҳоли генофонди, ўсимлик ва ҳайвонот оламига таъсири ҳамда оқибатларини енгиллаштириш учун халқаро ҳамкорлик чора-тадбирлари» халқаро конференцияси иштирокчиларига

Азиз меҳмонлар!
Хурматли конференция иштирокчилари!

Сизларни Ўзбекистон пойтахти — Тошкент шаҳрида самимий кутлайман.

Бугун очиладиган конференция Марказий Осиё мамлакатлари учун энг мураккаб ва долзарб муаммолардан бирига бағишланган бўлиб, унинг аҳамияти, ҳеч муболағасиз айтиш мумкин, фақат сув хавфсизлиги масалалари ва битта минтақа доираси билан чекланиб қолмайди.

Барчангиз олижаноб мақсад — Орол инқироzi оқибатлари билан боғлиқ масалаларни ҳар томонлама муҳокама қилиш ва Марказий Осиё давлатларига, биринчи навбатда бевосита инқироз ҳудудида истиқомат қилувчи аҳолига яшаш шароитлари ёмонлашувининг олдини олиш, мазкур минтақанинг бетакрор флораси ва фаунаси нозик экологик мутаносиблигини сақлашда халқаро ҳамжамият томонидан кўмак бериш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш мақсадида йиғилгансиз.

Орол денгизи муаммосининг илдизи узоқ ўтмишга бориб тақалади. Аммо бу муаммонинг кўлами XX асрнинг 60-йилларида хавфли тус олди. Янги ерларни жадал ўзлаштириш, суғорма деҳқончиликни янада ривожлантириш, бунинг учун бутун Марказий Осиё ҳудуди бўйлаб ирригация тизимларини қуриш, сувдан маиший ва саноат кўламида фойдаланиш эҳтиёжининг давомий ўсиб бориши, шунингдек, сув тақчил бўлган йилларнинг мунтазам такрорланиб туриши энг янги тарихдаги глобал экологик ҳалокатлардан бири содир бўлишига — бир вақтлар сайёрамиздаги энг чиройли сув ҳавзаларидан бири-

нинг қуриб боришига шароит яратди. Сўнги эллик йил ичида Орол денгизи акваторияси сатҳи 4 баравардан кўпроқ қисқарди, сув ҳажми 10 мартага камайди, худди шу миқдорда унинг минераллашуви ошди.

Янги ҳосил бўлган чўл Оролбўйи ҳудудини шафқатсизларча қамраб олмоқда. Доимий экологик хавф мавжуд ҳудудда, маҳаллий аҳолининг турмуш сифати, саломатлиги, генофондида салбий из қолдирувчи омиллар таъсири остида нафақат қуриб бораётган денгиз атрофидаги минтақалар — Қозоғистоннинг Қизилўрда вилояти, Туркменистоннинг Тошхөвүз вилояти ва Ўзбекистоннинг Қорақалпоғистон Республикаси, Хоразм, Навоий, Бухоро вилоятлари, балки бутун Марказий Осиё минтақаси ҳам жойлашгандир.

Сув ресурсларининг, жумладан ичимлик сувнинг танқислиги ва унинг сифати пасайиши, ерларнинг завоқ топиши, биохилма-хилликнинг кескин камайиб кетиши, атмосфера ифлосланишининг ошиши натижасидаги иқлим ўзгаришлари, эҳтимол, шу билан боғлиқ минтақа асосий дарёлари оқимининг катта қисми ҳосил бўладиган Помир ва Тянь-Шань музликлари майдонининг кичиклашуви — бу Орол нобуд бўлаётгани натижасининг қисқача мисоллари, холос. Бугунги кунда шуниси мутлақо равшанки, Оролбўйида келиб чиқиши ва асоратлари жиҳатидан халқаро, глобал характердаги мураккаб экологик, ижтимоий-иқтисодий ва демографик муаммолар комплекси юзага келган.

Буни англаш БМТнинг Марказий Осиёда инсон тараққиёти ҳақидаги 2005 йилги Маъ-

рузасида ҳам ўз тасдиғини топган, унда Орол денгизининг қуриши нафақат минтақавий, балки глобал аҳамиятга эга эканлиги таъкидлаб ўтилган.

Шу жиҳатдан олинганда, минтақанинг трансчегаравий сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш масалалари алоҳида долзарб аҳамият касб этади. Мазкур дарёлар барча замонларда уларнинг ҳавзаларида жойлашган давлатларнинг ҳаётий муҳим эҳтиёжларини таъминлаб келган. Бу ҳозирги кунда сув ресурсларидан, биринчи галда, трансчегаравий хусусиятга эга дарё оқимларидан мазкур минтақадаги барча мамлакат ва халқлар манфаатлари йўлида фойдаланишда ҳар томонлама ғўхта ўйланган ёндашув ва қарорларни амалга оширишни тақозо этувчи минтақанинг 6 давлатида яшаётган 50 миллиондан ортиқ кишининг ҳаётий муҳим манфаатлари ҳисобланади. Акс ҳолда бу Амударё ва Сирдарёнинг қуйи қисмларида сув таъминотини янада қийинлаштириши, қуриб бораётган Оролнинг экологик ҳалокатини жадаллаштириб юбориши ҳамда Қозоғистон, Туркменистон ва Ўзбекистоннинг ўн миллионлаб аҳолисининг барқарор ривожланиши ва амалда умуман бу ерда яшаши истикболларини шубҳа остида қолдириши мумкин.

Трансчегара дарёларида фойдаланишнинг асосий тамойилларини белгилайдиган халқаро ҳуқуқнинг энг муҳим ҳужжатларига, шу жумладан трансчегара сув оқимлари ва халқаро кўллари муҳофаза қилиш ва фойдаланиш (1992) ҳамда халқаро сув оқимларидан кема қатновидан бошқача турда фойдаланиш ҳуқуқи тўғрисидаги (1997) конвенцияларга муво-

фиқ, сув оқимларидаги барча давлатлар «ўзининг тегишли ҳудудлари чегарасида халқаро сув оқимларидан адолатли ва оқилона тарзда фойдаланишлари» назарда тутилади.

Мазкур ҳужжатларда шунингдек, халқаро сув оқимларидаги давлатлар томонидан ўз ҳудудида ундан фойдаланишида «сув оқимидаги бошқа давлатларга сезиларли зарар етказилишининг олдини олиш учун барча тегишли чора-тадбирларни кўриш», зарар етказилган ҳолатда эса — «бундай зарарни тугатиш ёки камайтириш учун, зарур бўлганда, зарарнинг ўрнини қоплаш тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш учун» тегишли чора-тадбирларни амалга ошириш бўйича давлатларнинг мажбуриятлари назарда тутилган.

Трансчегара сув оқимларининг сув ресурсларидан фойдаланиш соҳасидаги халқаро ҳуқуқ минтақа давлатларининг «халқаро сув оқимларидан мақбул равишда фойдаланишга эришиш ҳамда тегишли тарзда ҳимоя қилиш мақсадида» ҳамкорлик қилиш умумий мажбуриятини ҳам назарда тутди.

Бундай ҳамкорликнинг муҳим тамал тоши 1993 йилнинг март ойида бўлиб ўтган Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг учрашувида қўйилди. Қизилўрда шаҳрида бўлиб ўтган мазкур учрашувда Орол денгизи муаммосини ҳал этиш бўйича ўзаро саъй-ҳаракатлар тўғрисидаги Битим имзоланди. Утган сўнги йилларда минтақа давлатлари халқаро ташкилотлар билан биргаликда Орол денгизи ҳавзасидаги экологик ҳамда ижтимоий-иқтисодий муаммоларни енгиб ўтиш ва минтақадаги вазиятни яхшилаш бўйича сезиларли саъй-ҳаракатлар-

ни амалга оширишди.

Ишончим комилки, глобал ижтимоий муаммолар, жумладан Минг йиллик ривожланиш мақсадлари доирасида, «регионализм орқали глобализм сари» формуласи бўйича, самарали минтақавий механизмлар яратиш йўли билан ҳал этилиши лозим.

БМТ Бош Ассамблеясининг қарори билан 2005-2015 йиллар «Сув ҳаёт учун» ҳаракати Халқаро ўн йиллиги деб эълон қилинди. Бугунги Тошкент конференцияси нафақат Орол денгизи муаммоларини ҳал этиш бўйича Марказий Осиё давлатларининг ўзаро саъй-ҳаракатлари тўғрисидаги биринчи битими имзоланишининг ўн беш йиллик даврида, балки, 22 март — Бутунжаҳон сув ресурслари кунига яқин қолганда, БМТ эълон қилган Халқаро Ер сайёраси йилида бўлиб ўтаётгани ҳам рамзий маъно касб этади.

Конференция натижалари Орол муаммосига халқаро ҳамжамиятнинг янги назар билан қараши ва англаб етишини шакллантиришга ёрдам бериши ҳамда Марказий Осиё минтақасининг аҳоли генофонди, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини ҳимоя қилиш мақсадида янада самарали ҳамкорлик учун асос бўладиган вазиятни яхшилаш бўйича аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқиш имконини беришига ишончим комил.

Конференция қатнашчиларига самарали ишлаш ва ушбу муҳим ҳамда принципиал вазифаларни амалга оширишда янгидан-янги муваффақиятлар тилайман.

Чуқур эҳтиром ила,
Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ташриф самарали бўлди

11 март куни Оқсаройда Туркменистон Президенти Гурбангули Бердимухамедовга

Тошкент тиббиёт академиясининг Фахрий доктори унвони берилишига бағишланган тантанали маросим бўлди.

Мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов Туркменистон Президентининг Ўзбекистонга давлат ташрифи самарали бўлганини, ушбу саммит мамлакатларимиз тараққиётига, халқларимиз фаровонлигини оширишга, минтақада тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашга хизмат қилишини таъкидлади.

— Мазкур ташриф икки мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида муҳим воқеа бўлди, — деди Ислом Каримов. — Утказилган музокаралар мамлакатларимизнинг ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамлашда, халқларимиз ўртасида ўзаро дўстлик ва қардошлиқ муносабатларини ривожлантиришда алоҳида аҳамият касб этади.

Давлатимиз раҳбари Ўзбекистон билан Туркменистон ўртасидаги гуманитар алоқалар, хусусан, соғлиқни сақлаш соҳасидаги ҳамкорлик ҳақида тўхталди. Туркменистон Президентининг мамлакат соғлиқни сақлаш тизимини ривожлантириш борасидаги самарали фаолиятини қайд этди.

Туркменистон Президенти Гурбангули Бердимухамедовга Тошкент тиббиёт академиясининг Фахрий доктори унвони берилди.

Олий мартабали меҳмонга ушбу юксак илмий унвон дипломи тантанали равишда топширилди ва докторлик мантисия кийгизилди.

Гурбангули Бердимухамедов бундай юксак эътибор учун Ислом Каримовга миннатдорлик изҳор этди. Ўзбекистон Президенти раҳбарлигида барча соҳалар қатори соғлиқни сақлаш тизимида ҳам амалга оширилаётган кенг қамровли илоҳотлар юксак самаралар бераётганини алоҳида таъкидлади.

— Биз бошқа соҳалар қатори тиббиёт соҳасида ҳам ўзаро илмий ва амалий ҳамкорликни изчил ривожлантиришдан манфаатдоримиз, — деди Туркменистон Президенти.

Шу кунги Ислом Каримов ва Гурбангули Бердимухамедов Туркменистоннинг Ўзбекистондаги элчихонаси янги биносига пойдевор қўйиш маросимида қатнашдилар.

Ўзбекистон раҳбари Ислом Каримов янги бинонинг Туркменистон Президенти Гурбангули Бердимухамедов ташаббуси билан тузилган лойиҳасига юқори баҳо берди. Бунёд этилажак ушбу элчихона ўзининг бетакрорлиги билан ажра-

либ туришини, пойтахтимиз кўркига-кўрк қўйишини қайд этди.

Гурбангули Бердимухамедов Туркменистон элчихонасининг янги биносига пойдевор қўйилиши Ўзбекистон — Туркменистон муносабатлари изчил тараққий этаётганидан далолат беришини таъкидлади.

Ўзбекистон ва Туркменистон раҳбарлари номидан келажак авлодларга нома битилган капсула бино пойдеворига қўйилди.

Гурбангули Бердимухамедов Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Шавкат Мирзиёев ҳамроҳлигида Самарқанд шаҳрига ташриф буюрди.

Олий мартабали меҳмон «СамАвто» заводига бўлиб, ишлаб чиқариш жараёни билан танишди. Бу ерда 2007 йилдан «ISUZU» русумли автобус ва юк автомобиллари ишлаб чиқариш йўлга қўйилган. «СамАвто» машиналари фақат мамлакатимизда эмас, балки қўшни юртларда ҳам аҳолига хизмат қилмоқда.

Гурбангули Бердимухамедов заводнинг замонавий технологиялар билан жиҳозланганига юқори баҳо берди. Ўзбекистон билан Туркменистон ўртасидаги

иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришда ушбу корхона билан ҳамкорликка алоҳида эътибор қаратиш мақсадга мувофиқ бўлишини таъкидлади.

Гурбангули Бердимухамедов Гўри Амир мақбараси, Регистон майдони, Шоҳи Зинда мажмуини зиёрат қилди ҳамда Улугбек расадхонаси билан танишди.

Туркменистон Президенти Самарқанднинг тарихий обидалари ҳам, бетакрор, замонавий қиёфаси ҳам кишини ҳайратга солишини, ўчмас таассурот қолдиришини эътироф этди.

Шу билан Туркменистон Президенти Гурбангули Бердимухамедовнинг Ўзбекистон Республикасига давлат ташрифи ниҳоясига етди. Бу ташриф 2007 йилнинг октябрь ойида Ашхободда ўтган Ўзбекистон-Туркменистон саммитининг мантиқий давоми бўлди. Ташриф асносида эришилган келишувлар ва имзоланган ҳужжатлар мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар ўз тараққиётининг янги палласига кирганидан, ҳамкорлик барча соҳаларда изчил ривожланиб бораётганидан ёрқин далолатдир.

Маънавият сабоқлари

Ёшлар йилида маънавият ҳақида кўп гапирилаяпти. Бу табиий ҳол. Чунки келажагимизни маънавиятсиз тасаввур этолмаймиз. Маънавиятнинг асоси эса диёнатдир. Фақат диёнатли инсонгина юксак маънавият эгаси бўла олади. Шунинг учун диёнатсизлик қандай кўринишда намоён бўлмасин, у маънавиятсизликдир.

Бугунги суҳбатимиз диёнатсизликнинг фақат битта кўриниши — хиёнат ҳақида. Омонатга хиёнат деган мақолни ҳамма билади. Бундай хиёнат деганда асосан омонатга суиқасд тушунилади. Аслида хиёнат ватанга, қавмга, дўстга, ота-онага, оилага, миллий қадриятларга, умуман, диёнат билан боғлиқ ҳар қандай ҳолатга нисбатан бўлиши мумкин. «Огоҳ бўлингки, — дейилади ҳадисда, — ҳар бир хиёнатчи қиёмат кунини хиёнати миқдоридан танилиш учун байроқ кўтариб юради». Демак, ҳар қандай хиёнат катта гуноҳ. Биз уларнинг айримлари ҳақидаги мулоҳазаларимизни баён қилмоқчимиз.

Инсон учун энг муқаддас даргоҳ — ватан. Камол Хўҷандий шундай дейди:

**«Сарсон дилга
беҳиштдан ҳам кўчанг яхши,
Ғариб қушга гулистондин
ватан яхши».**

Фақат диёнатли, маънавияти юксак инсонгина ватанини севади, қадрлайди. Юртимиз тарихига назар ташлайдиган бўлсак, аждодларимиз орасида бундай фидойи инсонлар жуда кўп бўлганлигини кўраемиз. Улардан айримларининг номлари тарих зарварларида муҳрланиб қолган.

Бироқ ҳамма даврларда ҳам хиёнаткорлар бўлган. Узоқ тарихни қўйтурайлик, яқин ўтмишда юртимизнинг мустанлака асоратига тушиб қолишида ана шу диёнатсизларнинг айби йўқмиди?!

Умуман, ватанга хиёнат қилишдан кўра каттароқ

ОТИНГ ЎЧСИН, ХИЁНАТ!

гуноҳ йўқ. Жамиятда тинчлик ва барқарорликни издан чиқаришга бўлган уриниш ҳам шундай гуноҳ ҳисобланади. Ватан шаъни ва юрт тинчлиги ҳар нарсадан улуг.

Осиёда шундай давлатлар борки, одамлар масжидлар-у мадрасаларни ҳам, халифалар-у авлиёларни ҳам бўлиб олишган. Ваҳоланки, пайғамбар ва унинг таълимоти битта. Ҳадис илимдан хабардор бўла туриб, ҳар бир оқим ўзини ҳақ деб билади. Шундай пайтда ҳаёлингиздан «кимдир эътиқодга хиёнат қилмаяптимики?» деган фикр ўтади.

Энди бизнинг минтақага келсак, Марказий Осиёнинг туб аҳолисини битта қавм дейиш учун асос бор. Ана шу қавмда аҳиллик бўлса, минтақада тинчлик таъминланади ва ҳаётда фаровонлик бўлади. Агар битта хиёнаткор бўлса ҳам қавмда бирлик йўқолади. Бир дарёдан сув ичатуриб, бир далада деҳқончилик қилатуриб, тўй-маъракаларимизни бирга ўтказатуриб, тилимиз, динимиз, урф-одатларимиз бир бўлатуриб, не ажабки, бир-биримизни тушунмасак... Сир эмас, баъзан шундай ҳолатлар бўлди. Ўтган йилларда синовларга дуч келдик. Энди ҳаммаси ортда қолди. Эҳтимол кимлардир ташқи кучлар таъсирида бўлгандир.

Гап иймон-эътиқодга хиёнат ҳақида борар экан, бир ҳолатга алоҳида тўхталиб ўтишга тўғри келади. Яъни, бир қавм орасида ўзаро низо

уруғини соча олмаганлар бу қавмни эътиқодда йўлдан оздиришга уриниб кўради. Мен бир мисолга тўхталиб ўтмоқчиман. Эсингизда бўлса, 1990 йилларнинг боши ва ўрталарида Ўрта Осиёдаги ёш давлатларга ёвуз мақсадларни кўзлаган миссионерлар кела бошлади. Улар турли ёрдам фондларини ташкил этиш, чет-тилларни ўргатиш, хорижга ишга ва ўқишга таклиф қилиш, шунингдек, ёшлар ўртасида ғарбнинг турмуш тарзи ва тараққиётига қизиқиш уйғотадиган ҳар хил тадбирлар ўтказиш баҳонасида яширинча миссионерлик фаолиятини амалга оширдилар. Яъни, ким ота-боболарининг динидан воз кечиш бошқа динга ўтса 100-200 доллардан бера бошлашди ва бошқа динни тарғиб қиладиган қўлланмаларни, ҳатто хужжатли ҳамда бадий филмларни бепул тарқатишди. Бу ҳолат, айниқса, Қозғистон билан Қирғизистонда жуда кучайиб кетди. Натияжада, бу давлатларнинг ҳукуматлари кескин чоралар кўришга мажбур бўлди.

Афсуски, иродаси бўш, эътиқоди заифлар бизда ҳам топилди. Ўшанда Тошкент вилоятининг биргина Ўрта чирчиқ туманида бир неча йигит ислом динидан воз кечиб, бошқа динга ўтганлигидан хабарим бор. Маҳалла ахли бундай хиёнатни кечирмади. Одамлар хиёнаткорларни яқкалаб қўйишди ва тўғри қилишди. Аждодларимиз дини биз учун муқаддас. Унга хиёнат қилганни Аллоҳ ҳам, халқ ҳам кечирмайди.

Бир неча йил олдин Лабзак маҳалласида

яшаб, ажойиб бир инсон билан қўшни бўлдим. Олим, лекин ўта камтарин. Ёши олтишдан ошган. Бир кун ишдан келсам, қўшним эшик олдида истараси иссиқ бир момо билан суҳбатлашиб ўтирибди. «Қўшни, танишинг, бу киши — онам, ёши саксон бешда бўлса ҳам кўриб турибсиз, ҳали тетик, илоё умри узоқ бўлсин, шу пайтгача бошқа ўғиллари билан турган эди, энди мен билан турмоқчи», — деди маҳалладошим. «Жуда яхши-да, илоё аямнинг ёшига етиб юрайлик», — дедим мен.

Шундан кейин кўпинча ишдан келгач, эшик олдидаги ўриндиқда ая билан суҳбатлашиб ўтирадиган бўлдим. Кузатдим, негадир юраги сиқилиб, ух тортаверар эди. Унинг айтолмаётган дарди борлигини сездим. Ниҳоят, бир кун ўзи ёрилиб қолди. Воқеа бундай бўлган экан. Ая бир неча йилдан бери, яъни, чоли ўлгандан буён ўзининг номидаги ҳовлида кенжа ўғли, келини ва набиралари билан бирга яшар экан. Бир кун кенжа ўғил онага: «Ойи, жуда қариб қолдингиз, ўйни энди менинг номимга ўтказмасак бўлмайди, сиз ўлгандан кейин акаларим билан таллашиб-тортишиб юраманми, мана бу хужжатларга қўл қўйиб беринг», — дебди. Шунда она: «Қўл қўйдиришга бироз шошмай тур, мен ўлсам барибир шу уй сенга қолади, буни акаларинг ҳам билади», — деб жавоб берибди. Бундан тўтоқиб кетган ўғил дарҳол онасини уйдан ҳайдабди. Шўрлик паноҳ излаб катта ўғлиниқига келибди.

Шу ростми, деб сўрадим маҳалладошимдан. Рост, деди у. Кимдир устимдан совуқ сув қуйгандай бўлди. Этим жимирлаб, кўзим тиниб

кетди. Ё тавба, бу қандай қабиҳлик, бу қандай хиёнат?!

«Аяжон, қарғаманг, агар қарғиш тегса болангизнинг аҳолини кўриб барибир чидай олмайсиз, ундайларнинг Худо жазосини берсин!», — дедим. «Она ҳеч қачон қарғамайди, ўғлим бир кун бош эгиб келар деб ўтирибман», — дейди шўрлик момо. Бундай хиёнаткор фарзанд ҳақида Ҳадисда шундай дейилади: «Ота-оналарининг кексалик вақтида ҳар иккисини ёки бири бўлмаганда бошқасини рози қилиб, жаннатий бўлиб олмаган фарзанд хор бўлсин, хор бўлсин ва яна хор бўлсин».

Ҳаётда дўстга хиёнат ҳам кўп учрайди. Абу Шукур Балхӣ дейди:

**«Синамай бировни
дўст тутсанг,
Нолима шу дўстан
қон ютсанг».**

Одатда иродасиз, мунофиқ, манфаатпараст одамлар хиёнатга мойил бўладилар. Бундай одам фойда тегадиган имконият туғилса дўст сифатида атрофингизда гирди-капалак бўлади, борди-ю гап тегадиган вазият юзга келса ўз айбини дўстга тўнкаб, виждонсизлик қилади.

Аслини олганда барча хиёнатларнинг охири маънавий ҳалокатдир. Шунинг учун ҳар бир диёнатли инсон «Отинг ўчсин, хиёнат!» дейишга ҳақли.

Шундай экан, ҳар қандай хиёнатни ақл-идрок билан енгайлик. Чунки Аллоҳ инсонга берган неъматларнинг энг олийси — ақл-идрок. Абулқосим Фирдавсий дейди:

**«Ҳамиша ақлингни
раҳнамо этгил,
Нолойиқ ишлардан
олисга кетгил».**

Иброҳим НОРМАТОВ

Қишлоқ ҳаёти

Денов қишлоқ фуқаролар йиғини нафақат Шофиркон туманининг, балки Бухоро вилоятининг намунали аҳоли пунктларидан бири. Худудда учта — Қайрағоч, Навбахор ва Паттахон маҳалла фуқаролар йиғини мавжуд. 22 та қишлоқда салкам 16 минг нафар аҳоли яшайди.

Ҳамжиҳатликда ҳикмат кўп

Қишлоқ хонадонлари юз фоиз тоза ичимлик суви билан таъминланган, 90 фоизи газлаштирилган. Аҳоли учун хизмат кўрсатиш соҳасини янада кенгайтириш ҳаммиша эътиборда.

Ўтган йил Некиши қишлоғида янги қишлоқ врачлик пункти қурилиб, ишга туширилди. Куйи Болонирўд ва Қайрағоч қишлоқларида ҳам худди шундай саломатлик масканлари таъмирланиб, замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланди. Хомийлар кўмаги билан амалга оширилган хайрли ишларда Улуғбек Ражабов, Нормурод Жумаев, Отабек Нуров каби фермерлар, Сувон Ҳамроев, Тўлқин Жўраев сингари ўнлаб тадбиркорларнинг ҳиссаси катта бўлди.

Денов қишлоғида ишга

туширилган рақамли телефон станцияси аҳолига алоқа хизмати кўрсатиш даражасини кескин яхшилади. Эндиликда оддий деҳқон ҳам уйда ўтириб дуненинг истаган мамлакатига кўнғироқ қилиш имконига эга.

Қишлоқ ишбилармонларининг саъй-ҳаракатлари билан кўпчиликнинг оғири енгил бўлмоқда. «Ёрқин» кичик корхонаси раҳбари Учқун Ҳасанов нон цехини ишга тушириб, 5 нафар ишсизни фойдала меҳнатга жалб этди. Тадбиркорлар Шокир Темировнинг чойхонаси, Афзал Қўшшаевнинг тўйхонаси қишлоқдошлар хизматида.

— Одамлар бошини қовуштириб, ҳамжиҳатлик йўлга қўйилса, ҳар қандай муаммони ечиш осон бўлади, — дейди ҚФЙ раиси

Нормурод Жумаев. — Биз бунинг амалдаги исботини кўраёпмиз. Бугунги кунда ёшлар билан ишлашга алоҳида эътибор қаратаёпмиз. Чунки навқирон авлод — келажагимизнинг ҳал қилувчи кучи. Шунинг учун ҳам фахрийларимиз, фаолларимиз ёшлар билан ишлашда алоҳида ибрат кўрсатишмоқда.

**Иzzатулла ХОЖИЕВ,
«Ishonch» муҳбири**

Суратда:

ҚФЙ фаоллари (чапдан) милиция таянч пункти профилактика инспектори Ражаббой Уринов, мактаб директори Исоқ Толибов, йиғин котиби Жалол Жаббаров, меҳнат фахрийси Рамазон Ашуровлар галдаги вазифаларни белгиламоқдалар.

Эътироф

Айни кунларда мамлакатимизда чет тилларни ўрганиш ва ўргатишга бутун умрини бағишлаган бир қатор илм дарғалари бор. Шунлардан бири — профессор Сано Саидов — фан ва маориф соҳасининг бир қанча соҳаларида ўзини намоён қила олган етук шахс. Гарчанд мамлакатимизда олмон тилини ўрганган яхши мутахассислар Саидовдан олдин ҳам фаолият юритган бўлса-да, бу тилни илмий жиҳатдан жиддий ўрганишга киришган биринчи олмоншунос Сано ака бўлади.

Дастлаб Сано Саидов олмон ва ўзбек тилларидаги модал феълларни қиёсий ўрганишга бағишлаган номзодлик диссертациясини ёқлади. Бу муваффақият ёш олимнинг зиммасига жиддий масъулият юқлади. У энди илмий мақолалар ёзибгина қолмай, ўз кузатувларини амалий йўналишга — дидактика ва методикага қаратиб, олмон тили бўйича ўрта ва олий мактаблар учун дарслик ва қўлланмаларни яратди. Йиллар давомида мазкур дарсликлар қайта-қайта тuzатилиб, кенгайтирилиб қиёмига етган асарларга айланди. Шу жараёнда олим мамлакатимиз олмоншунос маорифчиларининг етакчисига айланиб борди.

Домла Саидовнинг навбатдаги излашлари икки тилли ўқув ва таржима лугатлари тузиш йўналишида давом этди. Бу ишни бошлаганлар Т.Мирсоатов ва Я.Беняминов бўлса-да, икки тилли олмонча-ўзбекча лугатларнинг энг каттасини Сано

Саидов бошлиқ муаллифлар гуруҳи яратди.

С.Саидов таржима қилган ака-ука Гриммлар эртақлари ва бошқа асарлар кўплаб газета-журналларда чоп этилган.

Унинг ташаббуси билан Бухоро давлат университетиде олмон тили кафедраси ташкил топди ва ривожланмоқда.

Профессор С.Саидовнинг номи хорижда ҳам кўпчилик мутахассисларга маълум. Германиянинг Лейпциг шаҳридаги олмон миллий кутубхонасида профессор Саидов қаламига мансуб бир қатор китоблар ўқувчиларнинг қўлидан тушмайди.

Мен ҳам бир олмоншунос сифатида профессор Саидовга мустаҳкам соғлиқ, янгидан-янги муваффақиятлар тилайман.

**Хуррам РАҲИМОВ,
Олмон-ўзбек илмий жамияти раиси,
профессор**

Ўзбек германистикаси қалдирғочи

Асл
бадий
асар
мангу
саволдир.

Асқад МУХТОР

Адабиёт яшаса, миллат яшар

Бабар жамият Тимсоли(ми?..)

ёхуд Абдулла Қаҳҳорнинг
«Ўтмишдан эртақлар» қиссасига бир назар

Абдулла Қаҳҳорнинг ўтмиш ҳаётдан сўзловчи «Ўтмишдан эртақлар» қиссаси адиб ижодий камолотининг маҳсулидир. У воқеликни бир неча мустақил сюжетга эга ҳикоялардан фойдаланиб тасвирларкан, мақсади қолақ, ўз-ўзига чоҳ қазийтган халқ руҳиятини акс эттириш эди. Ёзувчи бу мақсад йўлида жамиятни бир қанча типдаги образлар орқали барпо этади. Шулардан уста Абдуқаҳҳор адиб идеалига яқин, янги фикрга эга шахс. У бошқалардан фарқли ўлароқ янгиликларни тўғри қабул қилиб, кези келганда ноҳақлиги хатони тап тортмай айта олади. Шу боис замон уни хушламай, ҳар ёққа кўчиб юришга мажбур қилади. Ёлғиз отнинг чанги чиқмаганидай энди уста Абдуқаҳҳор ҳам бошқалардек бўлишга, улардай фикрлашга маҳкум этилади. Устанинг онаси бўлмиш кампир қарияларнинг типик вақили сифатида келтирилганки, у бир муҳитда қотиб қолган, ўзгаришларга кўникмайди ва бошқаларни ҳам шунга мажбурлайди.

«Ўликнинг ёғини ялаган» Тўракул вофуруш ўз манфаатини кўзлаб

иш тутувчи, зикна ва муғамбир киши. Валихон сўфи эса даврининг «илми» шахсларидан бўлиб, одамларга сўзи ўтгудай эди. Кўпчилик орасида обрўи баланд одамларнинг бундай худбинлиги ўқувчининг замона ҳақидаги тасаввурини кенгайтиради. Яна шундайлар ҳам борки, улар замона йигитларини ҳезалакликда айблаб, барчани оёққа турғизган, лекин юзбошининг хуни учун йигирма дехқонни олиб кетишаётганда жим қараб турган кишилар эди. Али лайлак каби йигитлар ноҳақликларни кўриб-билиб туради, лекин бирор чора кўришга келганда юракларидан кўрқув бунга йўл бермайди.

Жамият қурилишида ёзувчи наздидаги охириги босқич одамлари «Тешиктош» ҳикоясидаги Бабар типига кирарди. Бабарда тараққиётни орта тортувчи жаҳолат, мутелик, қолақлик каби иллатлар мавжуд эди.

«Ўтмишдан эртақлар» қиссаси турли рангдаги гўзал тошлардан терил-

ган мозаика кабидир. Агар мозаикани яқиндан кузатсак, гўзал тошларни-ю, уларни улаб турган чокларнигина кўра оламиз. Лекин узокдан қарасангиз у бор гўзаллиги билан бутун бир санъат асарини ифодалайди.

Юқоридаги қаҳрамонлар воситасида сюжетга назар ташласак, «Тешиктош» ҳикояси қаҳрамони Бабар унганча яратилган бошқа образлардан (Кампир, Тўракул вофуруш, Валихон сўфи ва ҳ.) фарқли ўлароқ адибнинг ҳаётига алоқасиздай туюларкан, ўз-ўзидан савол тугилади: ёзувчи нима учун бу ҳикояни асарга киритади? Ҳа, бир қарашда шундай, лекин яхшироқ мулоҳаза юритсак, бу ҳикоя асарнинг энг муҳим нуқталаридан эканлигини англаб етамиз.

«Тешиктош» ҳикоясидаги воқелик адиб боладигининг энг таъсирли дамларидан бўлган десак, адашмаймиз. Асардаги «Бир-икки сўз» боби сўзимизни тасдиқлаб турибди. Бабар билан бўлган воқелик ёзувчига боғлиқ ҳодисалар ичида бўлмаса-да, А.Қаҳҳор болагини, яратилажак асарини усиз тасаввур эта олмайди. Демак, ҳикоянинг асарга киритилиши авваламбор ҳиссий эҳтиёж юзасидандир. Аммо воқеа фақат ҳиссий эҳтиёж натижасида олинса, санъат асарининг савиясига путур етган бўлар эди. Шу боис улкан маҳорат соҳиби оригинал бир сюжет қурилишини яратадики, оқибатда ўз юрагини ларзага солган воқеа қиссанинг юраги даражасига кўтарила олади.

Ёзувчи «Тешиктош»да лақма, «отқоровул юр деса юрган, тур деса турган, устидан ошириб ўқ узганда киприк қоқмаган» Бабарнинг тухмат билан отқоровул кўлига тушиб қолишига ҳам, совуқдан музлаб ўлишига ҳам асосан ўзи айбдор эканини таъкидлайди. Айти пайтда қиссадан кўзланган мақсад ҳам ўтмишдаги ларнинг турмуш тарзи, маънавий-маданий ҳаёти, сиёсий-ижтимоий қарашлари орқали жамиятнинг

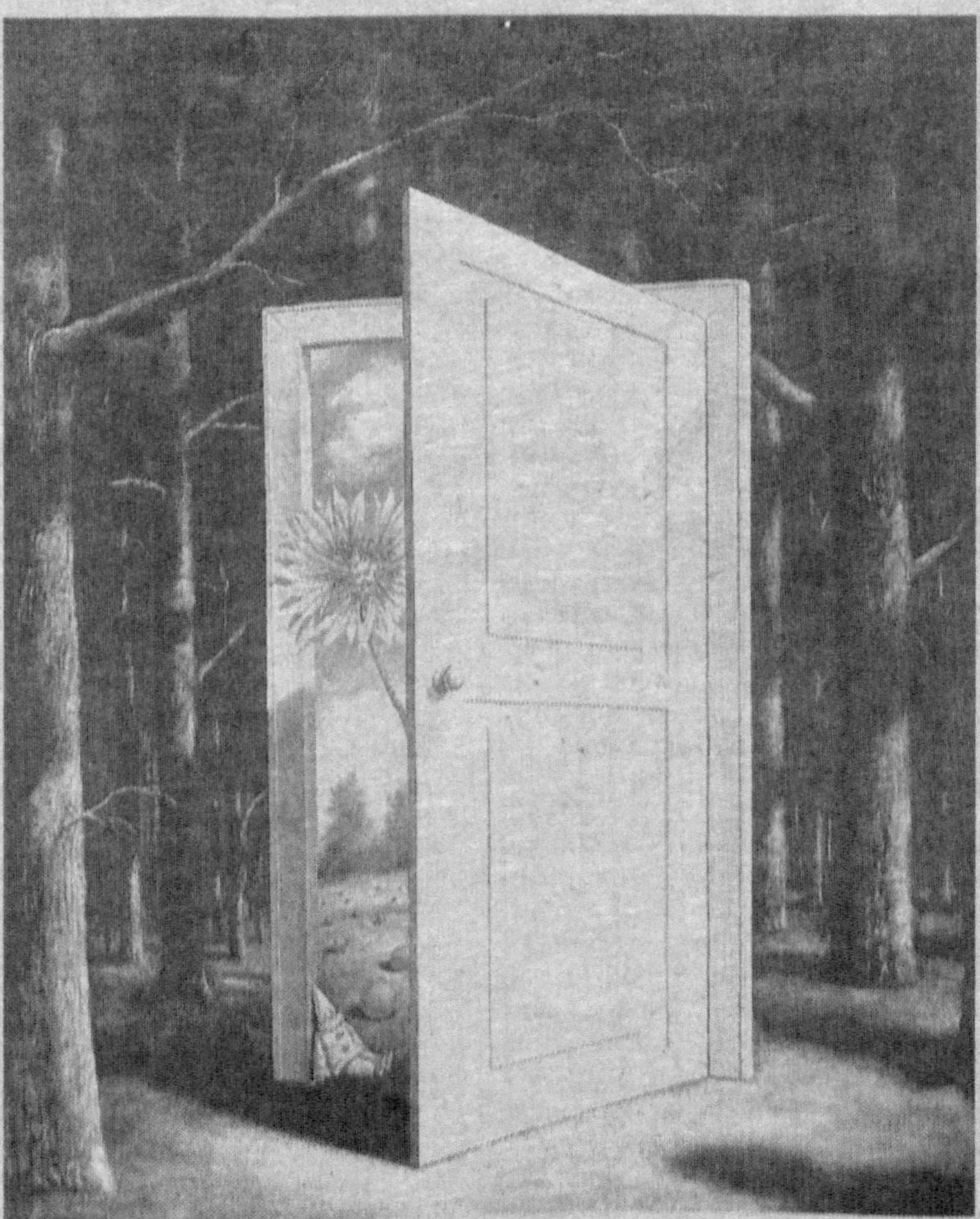
нақадар қолақ ва жаҳолатга ботиб кетганлигини кўрсатиш эди. Бу йўлда ёзувчи вазиятни пастдан юқорига қарата ривожлантиради. Ҳар бир қаҳрамон умумлашманинг маълум бир қисмини тўлдиради ва замонани жаҳолат сари тортади. Бабар эса замонанинг умумий кўринишини ўзида мужассам этади. Асар композициясида ҳар бир ҳикоя ўз кулминациясига эга, лекин умумий воқеликнинг кулминацион нуқтаси «Тешиктош» ҳикоясидир.

«Ўтмишдан эртақлар»да ўн саккизта боб мавжуд, ўз нуқтаи назаримиздан келиб чиққан ҳолда асарни шартли равишда икки қисмга: «Тешиктош» гача ва «Тешиктош»дан кейинги ҳикоялар тарзида таҳлил қиламиз. «Тешиктош» ҳикояларнинг ўн биринчиси, унганча «Бир-икки сўз», «Фалокатнинг шарофати», «Индамас», «Зингерли бой», «Хур қиз», «Худо», «Тўракул вофуруш», «Бир палла тарвузнинг пўчоғи», «Валихон сўфи», «Одам заводи» ҳикоялари жой олган. Уларни бу тарзда жойлаштириш орқали ёзувчи даврнинг умумий кўринишини ҳосил қилади. Ҳикояларни бирин-кетин ўқиркансиз, жаҳолатга ботган жамият борган сари яққолроқ кўз ўнгингизда гавдаланади. Сўнг эса жаҳолатнинг энг юқори чўққиси — кулминацияси сифатида «Тешиктош» ҳикоясининг қаҳрамони Бабар асарга киритилади. Энди ундан ортиғи бўлмайди. Дастлабки ўн ҳикоя тугун ва воқеалар ривожини ташкил этса, кейинги ҳикоялар ечим вазифасини ўтайди. Моҳиятан дастлабки ўн ҳикоя бир тараф — «Тешиктош» бир тараф. У ана шу ҳикояларни умумлаштирувчи, улардаги мазмун-моҳиятни ўзида жамловчи бобдир. «Тешиктош» ҳикоясидан кейин асар мазмуни ва структурасида бурилишни сезиш мумкин. Кейинги ҳикоялар ҳам («Оқпошнинг арзандаси», «Дукчи эшон кўланкаси», «Бир бошга икки ўлим», «Кўзалар») юқоридагиларга ўхшаса-да, А.Қаҳҳор улардан ўзга мақсадлар

йўлида фойдалангани яққол сезилади. Ҳикояларда қаҳрамонларнинг кўчиб юриши, янги образларнинг киритилиши кузатилса ҳам уларни ёзувчининг мақсади билан эмас, балки бошидан ўтказганларининг шартли баёни сифатида шарҳлаш лозим. Яъни, улар воситасида жаҳолатга ботган жамиятни тасвирлаш эндиликда ёзувчининг асил мақсади бўлмай қолди. Адиб ўша жамиятнинг маълум ҳодисаларга бўлган муносабати орқали вазиятни таҳлил қила бошлайди. Мардикорликка олиш, «босмачилар» ҳаракати, инқилобдан кейинги вазиятга муносабат — буларнинг барчаси жамиятнинг ўта қолақлашиб кетганлигидан далолат бериб, ёзувчи «Бундай халқ билан нимага ҳам эришиш мумкин эди?» деган савол атрофида мулоҳаза юритади.

Қиссани ўқир эканмиз, адибнинг «Тешиктош»га бўлган ўзгача муносабати яққол сезилади. Бабар адибни умри давомида ўйлангирган, қийнаб келган одамлардан бўлса ажаб эмас. Зеро, асарнинг бошланишидаёқ Бабар тилга олинади: «Ўттинчи йилларнинг ўрталарида болагимни йўлаганимда чалакам-чатти туш кўргандай бўлган эдим: думли юлдуз чиққан эди; Бабар йигитни отқоровул милтиқ билан отганда ўлмаган эди, шунда отқоровул одамларга юзланиб: «Ёпирай, бунақа баттол ўғрини умримда кўрган эмасман, устидан ошириб ўқ узибману киприк қоқмайди-я!», — деган эди». Воқеани кўриб турган Абдулланнинг жажжи юраги бундан таъсирлангандир? Ҳаёти давомида бундай одамларни кўп кузатгандир? Бошқа бир қанча асарларидаги қаҳрамонлар ҳам шунинг аксидир, эҳтимол? Балки асарнинг яратилишига сабаб бўлган омиллардан бири ҳам шу Бабардир?..

Саъдулло ҚУРОНОВ,
ЎЗМУ талабаси

Ҳаёт ва қонун

Оталикни белгилаш нима?

Бу тўғридаги муносабатлар Оила кодексининг «Боланинг насл-насабини белгилаш асослари» ҳақидаги 10-бобда тартибга солинган. Ҳаётда турли ҳолатлар рўй беради. Агар никоҳ тугагандан кейин уч юз кун ичида бола туғилса ва бу даврда аёл янги никоҳга кирган бўлса, бола янги никоҳда туғилган ҳисобланади. Бундай ҳолларда собиқ эр ёки унинг ота-онаси боланинг насл-насаби хусусида низолашиш ҳуқуқига эга.

Боланинг онаси билан никоҳда бўлмаган шахснинг оталиги ўзини боланинг отаси деб тан олган шахс ва онанинг фуқаролик ҳолати қайд қилиш органига биргаликда берган аризасига биноан белгиланади. Бола онасидан маҳрум бўлиб қолганда оталик васийлик ва ҳомийлик органи билан келишилган ҳолда ўзини боланинг отаси деб тан олаётган шахснинг аризасига биноан белгиланади.

Ўзаро никоҳда бўлмаган ота-онадан бола туғилган тақдирда, ота-онанинг биргаликдаги аризаси ёки аризаси бўлмаса, васий (ҳомий), бола қарамоғида бўлган шахс, вояга етган бўлса, ўзининг аризасига мувофиқ оталик суд тартибда белгиланади.

Оталикни белгилаётганда суд боланинг онаси бола туғилишига қадар жавобгар билан бирга яшаганлиги ва умумий рўзгор юритганлиги ёки улар болани биргаликда тарбиялаётганликлари ёхуд таъминлаб турганликларини ёки жавобгарнинг оталикни тан олганлигини аниқ тасдиқловчи бошқа далилларни эътиборга олади.

Оталикни белгилаш тўғрисидаги суднинг ҳал қилув қарори қонуний кучга киргандан кейин суд шу қарор нусхасини бола туғилганлиги рўйхатга олинган жойдаги фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш органига юборади.

Юридик факт ва эгаликни белгилаш асослари

Ўзбекистон Конституциясида инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликлари биринчи ўринга қўйилган. Фуқароларнинг Конституция ва қонунларда мустақамлаб қўйилган ҳуқуқ ва эркинликлари дахлсиздир, улардан суд қарорисиз маҳрум этишга ёки уларни чеклашга ҳеч ким ҳақли эмас.

Қонунларимизда ҳар бир шахсга ўз ҳуқуқ ва эркинликларини суд орқали ҳимоя қилиш, давлат органлари, мансабдор шахслар, жамоат бирлашмаларининг гайриқонуний хатти-ҳаракатлари устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқи кафолатланган.

Фуқаролар ёки ташкилотларнинг шахсий, мулкӣ ҳуқуқлари вужудга келиши, ўзгариши ёки тугашига сабаб бўладиган фактларни суд аниқлайди.

Суд куйидаги юридик аҳамиятга эга бўлган фактларни аниқлаш тўғрисидаги ишларни кўради:

- 1) шахсларнинг қариндошлик алоқаларини;
- 2) шахс бировнинг қарамоғида эканлиги фактини;
- 3) оталикни тан олиш (белгилаш) фактини, боланинг у ёки бу онадан туғилганлиги фактини, шунингдек, туғилган вақтини;
- 4) болаликка олиш, никоҳ, ажралиш ва ўлим қайд этилганлиги фактини;
- 5) эр-хотиндан бирининг ўлими натижасида фуқаролик ҳолати актларини қайд этиш органларида никоҳни рўйхатдан ўтказиш мумкин бўлмади қолса, қонунда белгиланган ҳолларда уларнинг ҳақиқатан эр-хотинлик муносабатларида бўлганлиги фактини;
- 6) шахснинг ҳуқуқни вужудга келтирувчи ҳужжатлар (жамоат бирлашмаларига аъзолик билетлари, ҳарбий ҳужжатлар, паспортлар, фуқаролик

ҳолати актларини қайд этиш органлари берадиган гувоҳномалардан ташқари)да кўрсатилган исми, отасининг исми ва фамилияси унинг паспортдаги ёки туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномасидаги исми ва фамилияси билан мос келмаган тақдирда, мазкур ҳужжатларнинг унга тегишлилиги ёки тегишли эмаслиги фактини;

- 7) бахтсиз ҳодиса фактини;
- 8) иморатга хусусий мулк ҳуқуқи асосида эгалик қилиш фактини;
- 9) меросни қабул қилиш ва мероснинг очилиш жойи фактини;
- 10) юридик аҳамиятга эга бўлган фактларни, агар қонун ҳужжатларида уларни белгилашнинг бошқача тартиби назарда тутилган бўлмаса.

Юридик аҳамиятга эга бўлган фактларни белгилаш тўғрисидаги ишлар бўйича аризалар аризачи (даъвогар) яшаб турган жойдаги судга берилади. Унда муайян фактни аниқлаш аризачига қандай мақсад учун зарур эканлиги кўрсатилиши, шунингдек, аризачининг тегишли ҳужжатларни олиш имкониятига эга эмаслиги ёхуд йўқолган ҳужжатларни тиклаб бўлмаслигини тасдиқловчи далиллар келти-

рилиши керак.

Амалдаги қонунларда юридик аҳамиятга эга бўлган фактларни белгилашнинг бошқача (судсиз) тартиби назарда тутилган аризалар суд тартибда кўрилиши мумкин эмас. Жумладан, меҳнат стажини (пенсия тайинлаш учун, вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик, ҳомиладорлик ва бола туғилиши муносабати билан нафақа тайинлаш учун, иш ҳақиға фоиз қўшимчаларини қўшиб ҳисоблаш учун, узоқ йиллар хизмати учун бирйўла мукофот пули тўлаш учун ва ҳ.), фуқароларнинг ёшини белгилаш тўғрисидаги, ҳақиқий ҳарбий хизматни ўтаганлик, партизан отрядида бўлганлик, жангларда яраланганлик, олий ўқув юртини, техникумни, ўрта мактабни ва бошқа ўқув юртларини битирганлик фактларини белгилаш тўғрисидаги, партия, касаба уюшмалари ҳужжатларини, паспорт ва фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органлари томонидан бериладиган гувоҳномаларнинг тегишлилиги фактини белгилаш тўғрисидаги аризалар судда кўрилмайд.

Юридик аҳамиятга эга бўлган фактларни белгилаш бўйича суднинг қонуний кучга кирган ҳал қилув қарори бундай фактларни рўйхатга олувчи ёки суд томонидан фактнинг белгиланиши муносабати билан вужудга келган ҳуқуқни расмийлаштирувчи органлар учун мажбурийдир.

Д. РАЖАБОВ,
фуқаролик ишлари бўйича
Навоий вилоят суди судяси

Бир ўйда қирк кило порох

Республикамизда аёлларга кўрсатилаётган беҳад гамхўрлик меҳру муҳаббат тимсолига айланган зотларга бўлган чексиз эҳтиром рамзидир. Биргина Хатирчи туманида 80 мингдан ортиқ аёл яшайди. Уларнинг ишга яроқли қатлами учун имкон қадар шароит яратиб берилмоқда. Халқ таълими, соғлиқни сақлаш тизими ва тадбиркорлик соҳасида 5956 нафар, кишлоқ хўжалигида 5338 нафар хотин-қиз ишлаяпти. Ишсизлик мақомини олган 610 нафар хотин-қиз ҳам қасаначилик ва хунармандликка меҳр қўйиб, ўз истикболи учун йўл топшига уринмоқда.

Лекин, афсуски, ҳар бир ютуққа меҳнат билан эришилишини тан олмай, эгри йўлдан юришни қасб қилган аёллар ҳам йўқ эмас.

Судланувчи Феруза Зиатдинова контрактбанда йўли билан портловчи моддалар ва ўқ-дориларни Қозоғистондан мамлакатимизга олиб қиради. У Хатирчи тумани Янгирабат шаҳридаги уйда фуқаро Р.Усмоновга 400 грамм «Супер барс» ва 200 грамм «Сокол» порохларини, 200 донна қапоула ҳамда 4,3 килограмм кўлбола услубда тайёрлаган дробни 50 минг сўмга сотган чоғида қўлга олинди.

Бу аёлнинг уйи текшириб кўрилганда ўқ-дорилардан ташқари 1962 йилда ишлаб чиқарилган «Иж» маркали ов милтиғи топилган.

Ҳисоб-китобларга қараганда Ф.Зиатдинова келтирган 40 кг. порохдан 23 мингга яқин патрон тайёрласа бўларкан. Бу ўқлар ёвуз ниятли кишиларнинг қўлига тушиб қолмаслиғига ким қафолат бера олади?

Суд Ф.Зиатдиновани 7 йилга озодликдан маҳрум этди.

Фаррух УСМОНОВ,
Хатирчи туман прокурорининг
катта ёрдамчиси

Нотариал идора: ҳуқуқ ва мажбуриятлар

Бозор иқтисодиёти шароитида фуқароларнинг мулкӣ ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш кўп жиҳатдан улар ўртасида тузиладиган шартномаларнинг тўғри расмийлаштирилиши ҳамда томонларнинг мажбуриятини ўз вақтида, тўлиқ бажаришига боғлиқ. Шартномаларни расмийлаштириш ва уларнинг ижросини таъминлашда нотариал идораларнинг ўрни беқиёс.

«Нотариат тўғрисида»ги қонуннинг 1-моддасида Ўзбекистонда нотариатнинг вазифаси жисмоний ҳамда юридик шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини нотариуслар томонидан қонунда назарда тутилган нотариал ҳаракатларни амалга ошириш йўли билан ҳимоя қилишни таъминлашдан иборат деб кўрсатилган. Қонуннинг 2-моддасига асосан олий юридик маълумотга эга бўлган, давлат нотариал идорасида ёки хусусий амалиётдаги нотариус ҳузурида камида бир йил стажёрлик қилиб, малака имтиҳонини топширган, нотариал фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензияга эга шахслар нотариус лавозимига тайинланади. Мазкур лицензия Адлия вазирлиги, адлия бош-

қармалари томонидан малака комиссияларининг қарорлари асосида берилади. Лицензия олган, лекин уч йил давомида нотариус лавозимида иш бошламаган шахс малака имтиҳонини қайта топширганидан кейингина нотариус лавозимида ишлаши мумкин.

Нотариус мустақил бўлиб, нотариал фаолиятни амалга оширишда фақат қонун ҳужжатларига амал қилади.

«Нотариат тўғрисида»ги қонуннинг 6-моддасига асосан нотариус, нотариал ҳаракатларни амалга оширувчи бошқа мансабдорлар, шунингдек, амалга оширилаётган нотариал ҳаракатлардан хизмат вазифасини бажариш муносабати билан хабардор бўлиб қолган шахсларнинг ўзларига маълум бўлган ахборотни ишдан

бўшаб кетган вақтида ҳам ошкор қилиши таъқиқланади.

Нотариус:

— ўзига мурожаат қилган барча фуқаролар учун ушбу қонунда назарда тутилган нотариал ҳаракатларни амалга ошириш;

— битим ва аризаларнинг лойиҳаларини тузиш, ҳужжатларнинг нусхаларини ва улардан кўчирмаларни тайёрлаш, нотариал ҳаракатлар амалга оширилишига доир масалалар юзасидан тушунтиришлар бериш;

— жисмоний ва юридик шахслардан нотариал ҳаракатларни амалга ошириш учун зарур бўлган ҳужжатларни талаб қилиб олиш каби ҳуқуқларга эга. Шунингдек, қонуннинг 18-моддасида нотариуснинг мажбуриятлари нима-лардан иборатлиги кўрсатилган. Унга кўра:

— нотариус жисмоний

ва юридик шахсларга ўз ҳуқуқларини амалга оширишда, қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилишда ёрдамлашиши, уларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини тушунтириб бериши;

— томонлар тақдим этган ҳужжатларнинг мазмун-моҳиятини тушунтириши, битимлар мазмуни томонларнинг асил мақсадига мос келиш-келмаслигини, қонун талабларига зид бўлмаслигини текшириши;

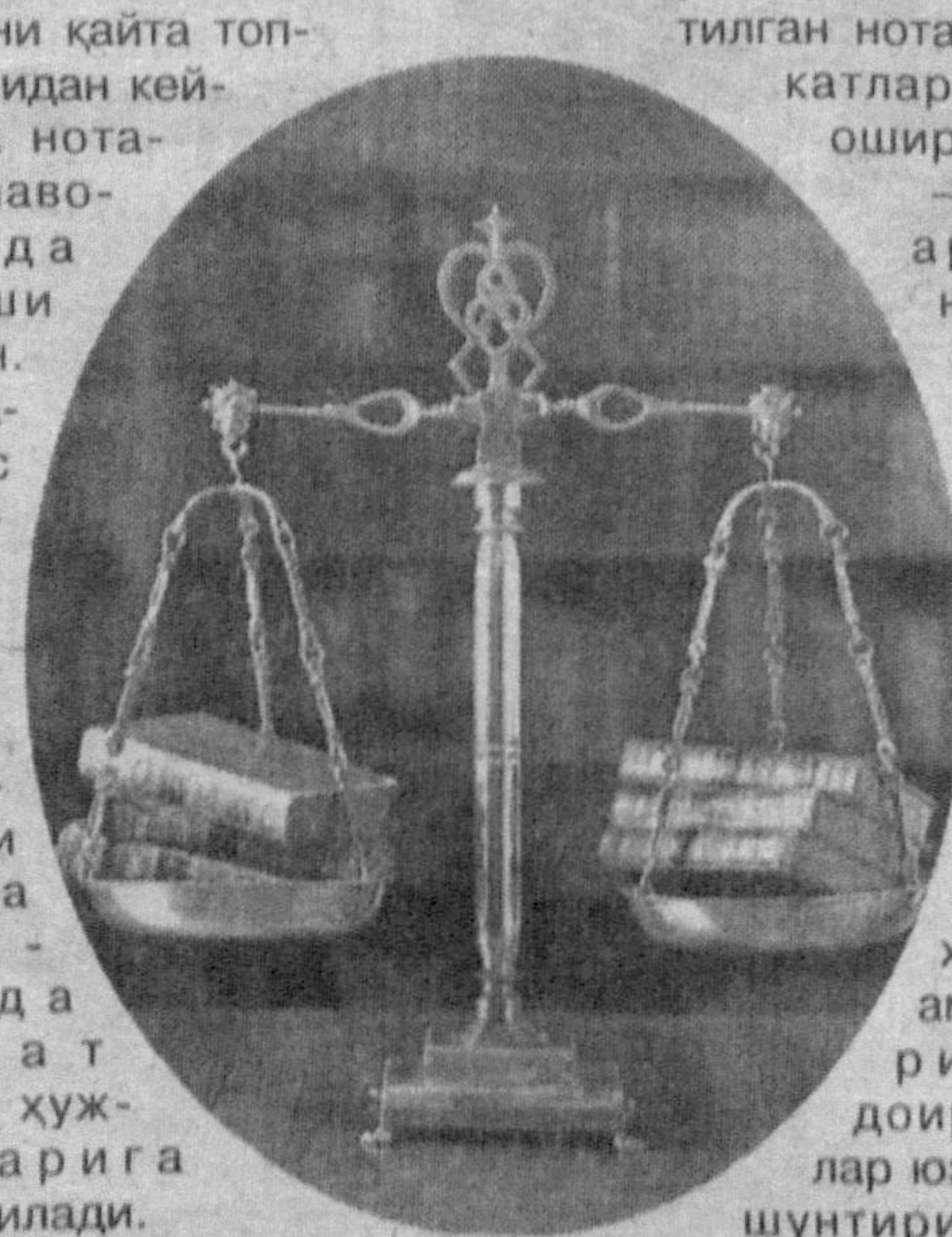
— жисмоний ва юридик шахсларни амалга оширилаётган нотариал ҳаракатларнинг оқибати ҳақида огоҳлантириши;

— қонун талабларига мос келмайдиган нотариал ҳаракатларни амалга оширишни рад этиши;

— нотариал ҳаракатларни амалга ошириш вақтида фуқаролар ёки мансабдор шахслар томонидан қонун бузилганлиги аниқланган тақдирда зарур чоралар кўриш учун корхона, ташкилот, муассаса ёки прокурорга бу ҳақда хабар қилиши;

— солиқ инспекциясига мол-мулкнинг қиймати тўғрисида маълумотнома бериши шарт.

Дилбар ҚОСИМОВА,
Собир Раҳимов тумани
2-давлат нотариал
идораси нотариуси

«УМИД ГУЛШАНИ САНАТОРИЙСИ» МАСЪУЛИЯТИ ЧЕКЛАНГАН ЖАМИЯТИ МАЪМУРИЯТИ ВА КАСАБА УЮШМА ҚЎМИТАСИ

*Юрtdошларимизни
бахор байрами — Наврўзи
олам билан самимий
муборакбод эшади ва маЗкур
сиҳаттоҳда дам олиб,
даволанишга таклиф қилади.*

Санаторий аёллар ва эркекларда учрайдиган бепушгликни даволашга ихтисослашган бўлиб, қишин-ёзин барча шароитларга эга. Бу ерда аёллар, эркеклар жинсий аъзоларида учрайдиган хасталиклар, бепушглик, асаб, бўғим касалликлари ҳамда эндокрин безлар хасталиklarини даволашда юқори тажрибали, олий тоифали гинеколог, андролог, уролог, невропатолог, эндокринолог, физиотерапевт ва стоматологлар хизмат қилмоқда.

Ташхис-даволаш бўлимида жаҳон андозаларига мос замонавий УТГ, ЭКГ, ИФА (иммуно-ферментли

анализатор) аппаратлари ишлаб турибди. Улар ёрдамида қондаги инфекция, гормон, қанд миқдорларини аниқлаш имконияти бор; клиник лаборатория хизматларидан, турли замонавий физиотерапевтик даво усулларида, маъданли балчиқ ванна ва аппликацияларидан, доривор гиёҳли дамлавлардан, уқалаш, сув остида уқалаш, нина билан, шунингдек, ташхисга асосан жисмоний машғулотлар ёрдамида даволаниш ҳамда замонавий тренажёр, сауна, сув ҳавзаларидан, оғриқсиз стоматология хизматларидан фойдаланиш мумкин.

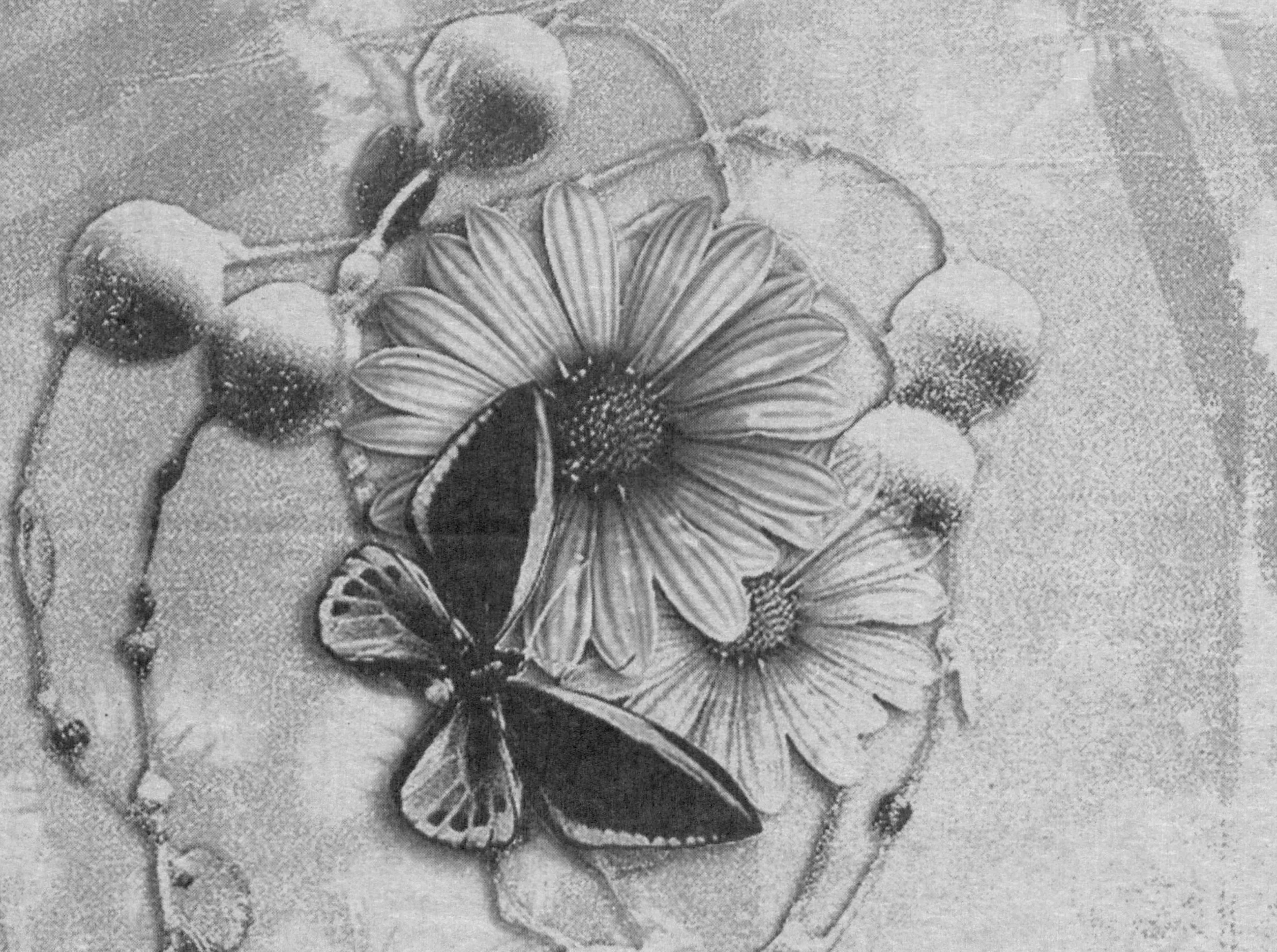
Оилавий дам олувчилар учун ётоқ бўлимларида барча шароитларга эга коттеж, «люкс» хоналар мавжуд.

Яхши дам олиб, буюртмага асосан тўрт маҳал овқатланиш учун ширин, лаззатли, парҳез таомлар, мавсумга қараб витаминли столлар мавжуд. Кутубхона, ёзги ва қишки чойхона, рақс тушиш саҳнаси, диско клуб, теннис, волейбол майдончалари ва турли спорт анжомларидан фойдаланиш мумкин. Талаб ва истакларга кўра шаҳар бўйлаб экскурсиялар ташкил қилинади. Санаторийнинг ўзида кинофилмлар намойиш этилади.

Манзил: Тошкент вилояти, Қибрай тумани, Қибрай шаҳарчаси, Навоий кўчаси, 1-уй; (8-37095) 61-955, (8-371) 289-20-92.

ТАЪЛИМ ВА ФАҲ ХОДИМЛАРИ КАСАБА УЮШМАСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КЕНГАШИ

Юртимиз аҳлини
Наврӯзи олам билан
самимий муборакбод этади.
Ҳар бир кунимиз файзли,
омадли келсин!
Қалбларни баҳор таровати
асло тарк этмасин!

Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Хоразм вилоят кенгаши

Соҳа ходимларини яқинлашиб келаётган

Наврӯз айёми билан қутлайди.

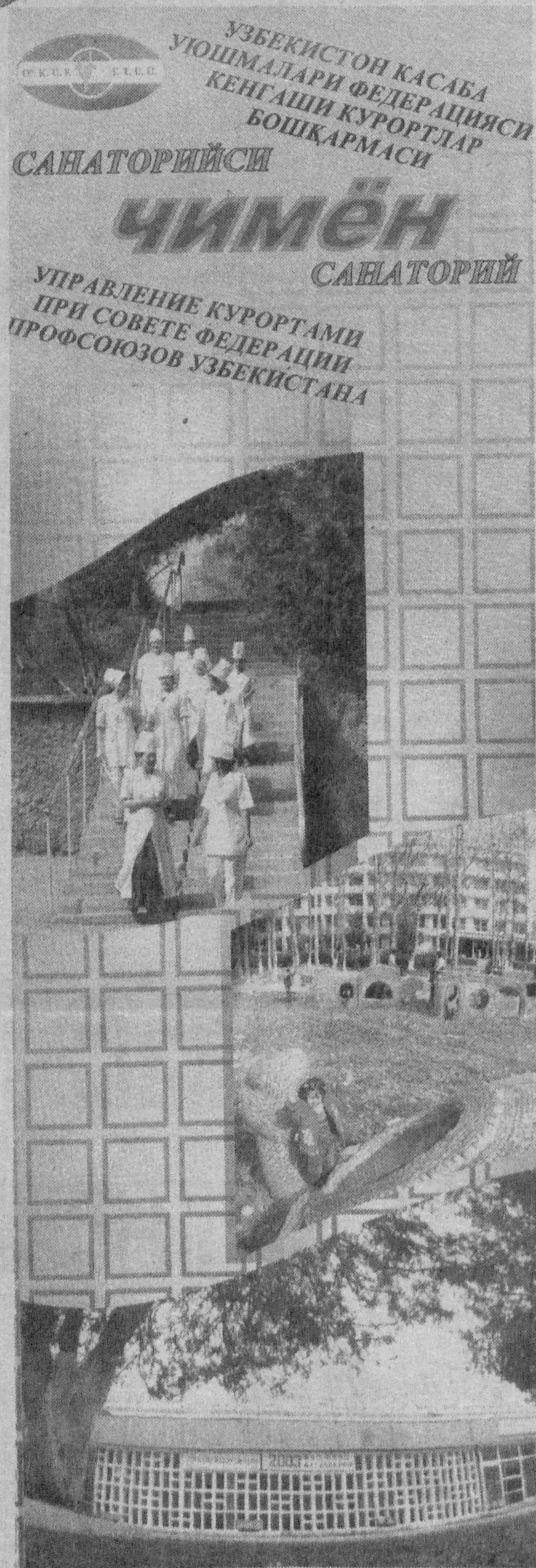
Баҳор ғайақларидек беғуборлик ва

илиқлик кўнгилларимизни яшнатсин!

Ўйланган ҳар бир эзу ният ижобат бўлсин!

Наврӯзи отам муборак!

Манзилимиз: Фарғона вилояти,
Фарғона тумани, «Чимён» санаторийси.
Телефакс: 8(373)3523561

«Чимён санаторийси» масъулияти чекланган жамияти маъмурияти ва касаба уюшма қўмитаси

Мамлакатимиз фуқароларини ва барча касбдошларни Наврўз билан қутлайди ҳамда мазкур сиҳатгоҳда дам олиб, даволанишга чорлайди. Санаторий Фарғона шаҳридан 32 км. узоқликда, Қатран-Тау тоғ тизмаси ёнбағрида, Олтинсой дарёси водийсида жойлашган бальнеологик курортдир. Даволаш омиллари — минераллашган олтингугурт-водородли маъданли сувларда ванна қилиш, чайиш ва душ қабул қилиш, шунингдек, сульфат-гидрокарбонат-натрийли кучсиз минерал сувлар ичиш мумкин. Балиқли кўlining шифобахш балчиғи эса аппликация ва галвано-балчиқ усулида берилди. Даволаш учун кўрсатмалар: асаб тизими, юрак-қон томир, таянч-ҳаракат аъзолари ва гинекологик, урологик касалликлар. Ётоқ бинолари бир ва икки ўринли шинам хоналардан иборат. Алоҳида бинода болалар ота-оналари билан даволанишлари мумкин.

Сиҳатгоҳда бугунги куннинг талабларига жавоб берадиган даволаш-ташхис қўйиш хоналари мавжуд; физиотерапия, даволаш жисмоний тарбияси, уқалаш, психотерапия, лазеротерапия, парафин-озокерит, фитотерапиядан фойдаланилади;

Буюртмага асосан пархезли таомлар берилди. Даволаш масканида ошхона, маданият саройи, кутубхона, рақс ва спорт майдончалари, алоқа бўлими, сартарошхона ишлаб турибди. Экскурсиялар уюштирилади.

Санаторийимизга ҳуш келибсиз!

Кўзгу олдидagi аёл

Гўзаллик нимда?

Аёл ва гўзаллик. Бу тушунчаларни айро тасаввур этиб бўлмайди. Хар иккиси-да синоат денгизи. Хеч қачон гўзаллик кишиларни безътибор қолдирмайди. Гўзаллик бахт гарови эмаслигини, чиройлилар ҳам муаммо ва омадсизликлар гирдобиди қолиши мумкинлигини билсак-да, оддий аёлларга нисбатан гўзаллар севги, иш, ижод, умуман, ҳаётда омадликдек туюлади. Шунинг учун бўлса керак, аксарият аёллар гўзал бўлишга, атрофдагиларга ёқишга ҳаракат қилишади.

Инсоният тараққиёти давомида кўплаб олимлар, ижодкорлар аёл жозибаси сирини кашф этишга интилдилар. Бироқ бу жумбоқ ўзининг айрим қирраларинигина намоён этди, холос.

26-35 ёш оралигидаги аёлларнинг 9 фоизи ўзларини чиройли ҳисоблашади, аксарият қисми эса жозибатор, ёқимли, ақлни ўғирлайдиган даражада мафтункор деб билишади. Булар албатта кайфият, фасллар ва айни вақтдаги касбий муваффақият билан боғлиқ. Шундай кунлар бўладики, арзимаган соч турмаги учун соатлаб ойна олдида қолиб кетасиз, бахтга қарши айнан шу уришлар муваффақиятсиз чиқиб, бошингизга бирор нарса бостирганча норози кайфиятда ишга отланасиз. Сочингиздан бошланган норозилик ўзингиздаги камчиликлар, кўшниллар, ёқимсиз ҳаво, ҳатто жаҳондаги беқарор сиёсий вазиятлар ҳақидаги эътирозларингиз билан тугаши мумкин. Шу вақтда бирор ҳамкасбингиз ёхуд нота-ниш йўловчининг самимий мақтови сиздаги асабийликни тарқатиб юборади. «Очилик кетибсиз» ёки «Хар доимгидек гўзалсиз» каби мақтовлар аёл учун алоҳида совғадек гап. Бу мақтовни эшитган кун бутун дунё кўзига гўзал кўриниб, қувноқ кайфиятда юради. Чунки аёллар учун ҳамиша бошқаларнинг фикри, ўзи ҳақидаги

тасаввурлар муҳимроқдир.

Тадқиқотлардан маълум бўладики, биз кунга ойна олдида ўртача ҳисобда ўн етти бор «ташриф» буюрамиз. Бунинг учун 44 дақиқамиз «қурбон» бўларкан. Бироқ кўринишимиз аслида қандай бўлишдан қатъи назар, биз ҳар доим кўзгуда ўзимизнинг истакларимизга мос бўлган қиёфани топамиз.

Баъзан кўча-кўйда ёшига номуносиб тарзда бўяниб олган аёлларни учратамиз. Яхшилаб тикилсангиз, кўз остидаги ажинлар, оқарган сочлар нигоҳингизга илинади. Хўш, уларни турли бўёқлар ёрдамида «яшариш»га мажбур этган куч нима? Аслида, ёш ўтган сари одамда босиқлик, ақл билан иш юритиш устунлик қолади. Шундай экан, ёш билан боғлиқ хусусиятларга да кўникиш лозиммикан? Зеро, руҳшуносларнинг фикрига кўра, эркаклар учун сохта гўзалликдан кўра табиий ҳолдаги оқарган сочлар ва юздаги ажинлар маъқулроқ экан. Пардоз кўтингиздаги «бойликлар»ни кўрган ҳар қандай эркак ўзини алдангандек ҳис қиларкан. Унинг ҳаёлига келган биринчи фикр эса куйидагича бўлади: «Фунчадек лаблару ёйдек қошларни вужудга келтирган «сеҳр» шу экан-да!».

Пардозни маъқул кўрувчиларнинг 70 фоизи даромадининг 12 фоизини «гўзаллик» йўлида сарфлайди.

Аёлларнинг 30 фоизи

лаббўёқ жилосидан ақл товланишларини устун кўяркан. Эркаклар наздида ана шундай аёллар том маънодаги ҳурмат, қадр ва эътиборга лойиқ кўрилади. Чунки табиийлик ҳамиша ўз сўзини айтади.

Ойдек тиниқ юз, жилодор сочлар, келишган қад-қомат — буларнинг барчаси соғлом организм ва бенуқсон наслдан далолатдир. Эътироз билдиришингиз мумкин, ҳамма ҳам табиатан гўзал яратилавермайди-ку! Айниқса, ҳозиргидек экологик муаммолар, асаб зўриқишлари, сунъий озиклар, синтетик толали кийимлар тўғрисида ҳам соғлиқ ва гўзалликни сақлаб қолиш қийин кечади. Лекин ҳаммаси ўз қўлимизда. Буларга ҳам яна табиатнинг ўзи имкон яратиб беради. Биздан эса фақат ундан ўз ўрнида фойдалана билиш талаб қилинади, холос.

Эсингизда тутинг, улама сочу қорачиғингиз рангини ўзгартириш билан гўзаллик салтанатининг ҳукмрони бўлолмайсиз. Бунинг учун биринчи галда қалбингизни ислоҳ қилинг. Кўнглингиздаги яхшиликлар нури юзингиздаги табассум орқали ўзини кўрсата олсин.

Дарвоқе, яна гўзаллик ва аёл лаатофати ҳақида. Унинг сирини ҳалигача ҳеч ким ечолмади. Эҳтимол, шуниси яхшироқдир?!

Дилдора МИРЗАКАРИМ
қизи

Ким айбдор?!

Жаҳон ҳам ашё бозорида нархларнинг кескин ошиб кетишида Россия, Хитой, Хиндистон ва Бразилия каби ривожланаётган давлатлар сабаб дейишмоқда, аксарият америкалик иқтисодчилар ва сиёсатчилар. Маълумки, кейинги пайтда АҚШ иқтисодиётида пасайиш кузатишмоқда. Ҳам ашё ресурсларини сотувчи асосий давлатлар иқтисодиёти эса борган сари жадаллик билан ривожланмоқда.

Товар-ҳом ашё бозорларидаги нарх кўрсаткичлари шиддат билан ошиб бораётгани, бу ҳолатнинг турғунлашуви ёки, аксинча, қимматбаҳо ва саноат металлари, нефт ва газ нархларининг яқин орада пасайиши рўй бермаса керак, деган хабарни тарқатди Би-Би-Си ахборот агентлиги.

Бироқ бу жараёндан катта миқдорда фойда кўраётган компаниялар ҳам бор. Мисол учун, асосан озик-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш билан шуғулланадиган Швейцариянинг машҳур «Нестле» концерни қақонинг нархи 39, кофеники 30 фоизга ошган бўлса ҳам 2007 йилни 14 фоизли даромад билан яқунлагани ҳақида билдирган. Шунингдек, йирик нефт ва металлни қайта ишловчи компаниялар — BHP Billiton 15.3, Anglo-American 21.4 фоизга даромадларини кўпайтириб олишган.

У барибир айланаверади

Бу машҳур ибора италиялик астроном ва математик Галелео Галилей томонидан янграганини барча билиши мумкин, бироқ 400 йил олдин шундай фикрни билдирган одам инквизиция суди томонидан шафқатсиз жазоланарди. Уша пайтлардаги диний дунёқарашга тўғри келмайдиган фикрлари учун бошқа бир астроном — Жордано Бруно тириклайин ўтда ёқилган.

Галилей узоқ кузатишлари натижасида ер оламнинг маркази эмас, балки у қуёш атрофида айланувчи сайёра деган гоёни ўртага ташлади. Бу эса католик черкови таълимотига мутлақо зид бўлган ва Галилейни ўз гоёсидан воз кечишга мажбур қилишган.

1992 йили Рим папаси Иоанн Павел II олдинги ҳамкасблари йўл қўйган хатони тан олди ва Галилейнинг ҳақ эканлигини расман оммага ошкор этди.

Олимнинг аниқ ва табиий фанлар ривожига қўшган ҳиссаси инобатга олинди Ватикандаги боғлардан бирида унга ҳайкал ўрнатишга қарор қилинди. Ёдгорлик олим суд давомида вақтинча яшаган уй яқинида ўрнатиладиган бўлди.

Ҳайкал ўрнатиш ташаббуси дунёдаги биринчи ботиқ объективли ва қаварик шишали телескоп яратилганига 400 йил тўлиши муносабати билан пайдо бўлди. 1608 йилда яратилган бу мослама баъзи олимлар томонидан: «Дунёни ўзгартирган қурилма» деб аталади.

Энди бошқа валютада

Нефт экспорт қилувчи мамлакатлар ташкилоти — ОПЕКнинг Венадаги штаб-квартирасида бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида аъзо давлатлар эндиликда ўз маҳсулотларини АҚШ доллариди сотмасликка келишиб олишди. Импорт қилувчи мамлакатлар ушбу ташкилот нефт қазиб олишни кўпайтиради ва нархлар бироз эркинлашади, деб умид қилишаётганди. Бироқ энди улар олдида янги муаммо пайдо бўлди.

«Нефтчи» давлатларнинг бундай ҳулосага келишига сабаб — доллар курсининг бошқа валюталарга, масалан, еврога нисбатан қадрсизланиб бораётганидир. «Бу муаммони мажлис кун тартибига қўймасак ҳам бўларди», деди Жазоир энергетика ва кончилик вазири Шаҳиб Халил. «Агар нархлар ҳозиргидек юқорилигича сақланиб қолса, ниманидир ўзгартириш шарт, деб ўйлайман» — ҳамкасбини қўллади Ливиядаги нефтни қайта ишлаш корхонаси директори. Унинг сўзларига кўра, долларнинг қадрсизланиши натижасида экспортчиларнинг даромади камайиб борапти. Шу сабаб кўп давлатлар секинлик билан нефтларини бошқа валютага сота бошлашди.

Ҳарб ОАВда ёзилишича, дунёда нефт экспорт қилувчи иккинчи давлат (Саудия Арабистонидан сўнг) Россияда доллар ўрнига рублда ҳисоб-китоб қилишга киришилмоқда. Нефт ишлаб чиқаришда 4-ўринда турувчи давлат — Эрон ноябрда Японияга сотган маҳсулоти учун иенада ҳисоб-китоб қилган.

Шунга қарамай, ташкилот аъзолари мажлисда иложи борица нефт нархини бир меъёрда — тахминан 1 баррел учун 60-70 доллар атрофида сақлаб қолишга келишиб олди. Эслатиб ўтамиз, айни пайтда жаҳон биржаларида нефтнинг нархи 95-100 доллар атрофида.

Интернет материаллари асосида
Нурбек ЮЛДОШЕВ тайёрлади

«Ўзбекистон почтаси» очик акциядорлик жамиятининг 2008 йил 10 мартдаги 69-сон буйруғи билан, 2008 йил 1 апрелдан халқаро хат-хабарларни етказиб бериш хизматларига янги тарифлар амалга киритилади.

Оғирлиги 20 граммгача бўлган халқаро хат-хабарларни МДХ давлатларига етказиб бериш учун қуйидаги тарифлар белгиланди:

ер транспорти бўйича — 310 сўм
ҳаво транспорти бўйича — 350 сўм

Оғирлиги 20 граммгача бўлган халқаро хат-хабарларни узоқ хорижий давлатларга етказиб бериш учун қуйидаги тарифлар белгиланди:

ер транспорти бўйича — 350 сўм
ҳаво транспорти бўйича — 450 сўм

Почта алоқаси хизматлари ва тарифларининг тўлиқ рўйхати барча почта алоқаси корхоналари ва бўлимларида мавжуд.

Почта алоқаси хизматларидан фойдаланинг!

«Ўзбекистон почтаси» ОАЖ

Бонг!!!

Иккиюзламачиликми ёхуд ҳурматсизлик?..

Бугун уяли телефонсиз кишини камдан-кам учратасиз. Бу энди таъриқнинг бир кўриниши. Лекин бир яхшининг бир ёмони бор деганларидек, айримлар бундай алоқа воситаларидан тўғри мақсадда фойдалана олмапти. Куракда турмайдиган сўзлар, кишининг таъбини хира қилувчи «ҳазиллар»дан иборат СМСлар кўпайиб кетганлиги кўнгилни хижил қилади. Бундай аянчли СМСларнинг ёйилишига асосан ёшларимиз кўр-кўрона «ҳисса кўшмоқдалар». Бу билан нимага эришмоқчиси деган саволга тайинли жавоб эшитишингиз амримаҳол. Мени жуда ажаблантирган нарса СМСларда марҳумларнинг ҳам номига дахл қилинаётгани бўлди. Шулардан бирини эътиборингизга ҳавола этмоқчиман: «Салом, сизни концертга таклиф этамиз. Концертда қабристонда хизмат кўрсатган артистлар (марҳум таникли артисларнинг номлари келтирилган) иштирок этади. Шошилиг, чипталар чегараланган. Чипталарни 4-қабрдан сотиб оласиз».

Бу шунчаки СМС эмас, бор-йўғи маънавий қашшоқликнинг намоян бўлишидир. Ваҳоланки, матнда тилга олинганларнинг барчаси эл ардоғидаги инсонлар бўлганлиги ҳеч кимга сир эмас. Ҳанузгача уларнинг ижодидан баҳраманд бўла туриб, бундай сўзлар битиш иккиюзламачиликми ёхуд ҳурматсизлик? Ҳурматли тенгдошлар, ҳеч бир яхшилик мукофотсиз қолмаганидек, ёмонлик ҳам жавобсиз қолмайди. Бу ҳақиқатни ёддан чиқармайлик.

Ҳусниддин СИРЛИБОВ,
ЎЗМУ талабаси

Ишотот олами

Бодринг тунда ўсади

Олимларнинг таъкидлашича, иссиқхонадаги бодринг тунда ўсаркан. Эрталабки саккизда ўсишдан тўхтайдди. Кундузи ҳарорат кўтарилиб кетса, бодринг қийналади, шунингдек, шлангда сув қуйилганда ҳам. Яхшиси, сунъий ёмғир ёғдирилгани маъқул, шунда худди душ қабул қилгандек танаси яйрайди ва ўсишда ҳамда оғирлик тўплашда давом этади.

Бир чимдим кулги

Уч нафар италян вокзал ресторанида ичиб ўтиришарди. Поезднинг ўрнидан жилганини кўриб ҳар учаласи ҳам поезд ортидан югуришди. Иккитаси охири вагонга амаллаб осилиб чиқиб олишди. Учинчиси эса поезд йўлида қорини ушлаб, кула бошлади. Етиб келган полициячи унинг нимага кулаётганини сўради.
— Улар мени қузатишгани чиқишган эди.

Йўғ-э...

Мексикада шундай гул ўсадики, у тонгда — оқ, тунга яқин — оч қизил, тушда — тўқ қизил, шомда — яшил, кейинроқ — тўқ яшил, тонгга яқин эса — яна оқ рангда кўзга ташланади. Бу гул фақат оқ рангдалиги пайтида ифор таратади.

Муважжат башорати

(17 - 23 март)

Анчадан бери кўришмаган, соғинган дўстларингиз билан учрашасиз. Тадбиркорликда сизда омад кулиб боқади. Билим ва тажрибаларингиздан фойдаланинг. Оила қурмаганлар фаол ва мушоҳадали бўлишса, уларга омад, албатта, кулиб боқади.

Ҳафта савҳатга чиқиш учун омадли кечади. Ишда ва оилада ўзаро муносабатларни яхшилашга ҳаракат қилинг. Соғлигингизга эътибор беринг. Жисмоний тарбия ва шейпинг билан шуғулланинг.

Хизмат юзасидан сафарга чиқиш қутилган нафисини бермайди. Кўчмас мулк эгаси ёки янги уй эгаси бўласиз. Таъмирлаш ишларини бошлашдан олдин режа тузиб олинг. Аввал қилган хатоларингизни такрорламасликка ҳаракат қилинг.

Катта маблағ билан боғлиқ таваккал ишлардан воз кечинг. Пулингизни уйда сақланг. Қарзлардан фориғ бўлинг. Турмуш ўртоғингиз билан келажақдаги режаларни ўйлаб олиш вақти келди. Соғлигингизга эътибор беринг. Дам олиш кунларини оилангиз даврасида ўтказинг.

Собиқ турмуш ўртоғингиз билан кўча-қуйда ёки кафеда учрашиб қолсангиз, ҳаётингизни ширин дамларини ёдга олинг. Бу келажақ ҳаётингизнинг ёрқинроқ бўлишига ёрдам беради. Фарзандларингиз билан тоғ ёнбағрига дам олишга чиқинг. Кайфиятингиз кўтарилади.

Гигиена қоидаларига амал қилинг. Сурункали касалликлардан узоқроқ бўласиз. Шахсий ҳаётингизда қутилмаган совғалар кўп бўлади. Севига иқдор бўлиш, тўй маросимлари ўтказиш учун ҳафта жуда омадли келади. Ташқи кўришингизга эътибор беринг. Гузаллик салонларига ташриф буюринг.

Турмушингизда муаммолар чиқса, яхши кунларни эслашга ҳаракат қилинг. Уйингизни тартибга келтиринг. Дам олиш кунларини шаҳардан ташқарида ўтказинг. Парҳез тутинг. Уйингизни энгил ҳис қиласиз.

Ота-онангиздан хабар олинг. Ҳафта сиз қутмаган танишувлар, романтик учрашувларга бой бўлади. Яқин кишингизга ички кечималарингизни, ўзингизни қийнаётган муаммоларини ошкор қилинг. Унинг ёрдамига ишонинг. Дам олиш кунларини оилангиз даврасида ўтказинг. Яқинларингизнинг маслаҳатларига амал қилинг.

Кўп вақтдан бери кўришмаган синфдошларингиз, курсдошларингиз билан учрашасиз. Иш жойингизда мавқеингиз ошади. Уй-рўзгор буюмлари харид қилиш учун жуда қўлай пайт. Тадбиркорликдаги таваккал фаолиятингиз маблағингиз кўпайишига сабаб бўлади.

Маблағингиз ошишига йўналтирилган режа ва лойиҳаларни амалга ошириш вақти келди. Таваккал уйинлар ва казиноларга боришдан сақланинг. Ҳазилни тўшунишингиз, иқтидорингизни намоян қила билишингиз билан атрофдагиларни ўзингизга жалб қиласиз. Турмуш ўртоғингиз қимматбахо совға тортиқ қилади.

Сизда ташқи кўришингиз ва имиджингизни ўзгартиришга хоҳиш пайдо бўлади. Бироз муддат ёлғиз қолинг. Бу ўз кучингизни тиклашга ва яшашга бўлган интилишингиз ошишига ёрдам беради. Дам олиш кунларини дўстларингиз ва яқинларингиз даврасида ўтказинг.

Илм-фан чўққиларини эгаллаш, ҳисоблаш техникасига бўлган қизиқишингиз янада ортади. Бўш вақтингизни клубоналар ва интернет клубларида ўтказинг. Дунёдаги ўзгаришлардан воқиф бўласиз. Оилангиздаги муаммоларни босиқлик ва зукколик билан ҳал қилинг. Вақт ўтиши билан вазият, албатта, яхши томонга ўзгаради.

Маслаҳат

● Ҳаддан ташқари серёғ бўлиб кетган паловга гуруч солишдан олдин бир нечта картошкани арчиб солсангиз, ёғини тортиб олади.

● Қайнатма шўрва, қовурма ва шунга ўхшаш овқатларга сабзавотларни йирик ҳолда солинг, акс ҳолда дармондорилари йўқолади ва овқат бўтқалашади.

● Нўхатнинг ўзини алоҳида пиширганда сувни идишдаги нўхат билан барабар қилиб қуйиш керак ва пишириш пайтида уни ҳеч қавламаслик зарур. Акс ҳолда нўхат эзилиб кетади.

● Нон идишига кесилган олма, бир бўлак арчилган картошка ёки озгина туз ташлаб қўйсангиз, ноннинг суви қочмайди.

ХАЛКЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

15 март 19:00

ХАЛҚАРО ИСТЕЪМОЛЧИЛАР КУНИГА БАҒИШЛАНГАН ЎЗБЕК ЭСТРАДА ЮЛДУЗЛАРИ ИШТИРОКИДАГИ ГАЛА-КОНЦЕРТНИ НАМОИИШ ЭТАДИ

Ўзбекистон Республикаси Монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси

Ўзбекистон Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари Федерацияси

ФАКАТ ЮЛДУЗЛАР

Iste'molchi

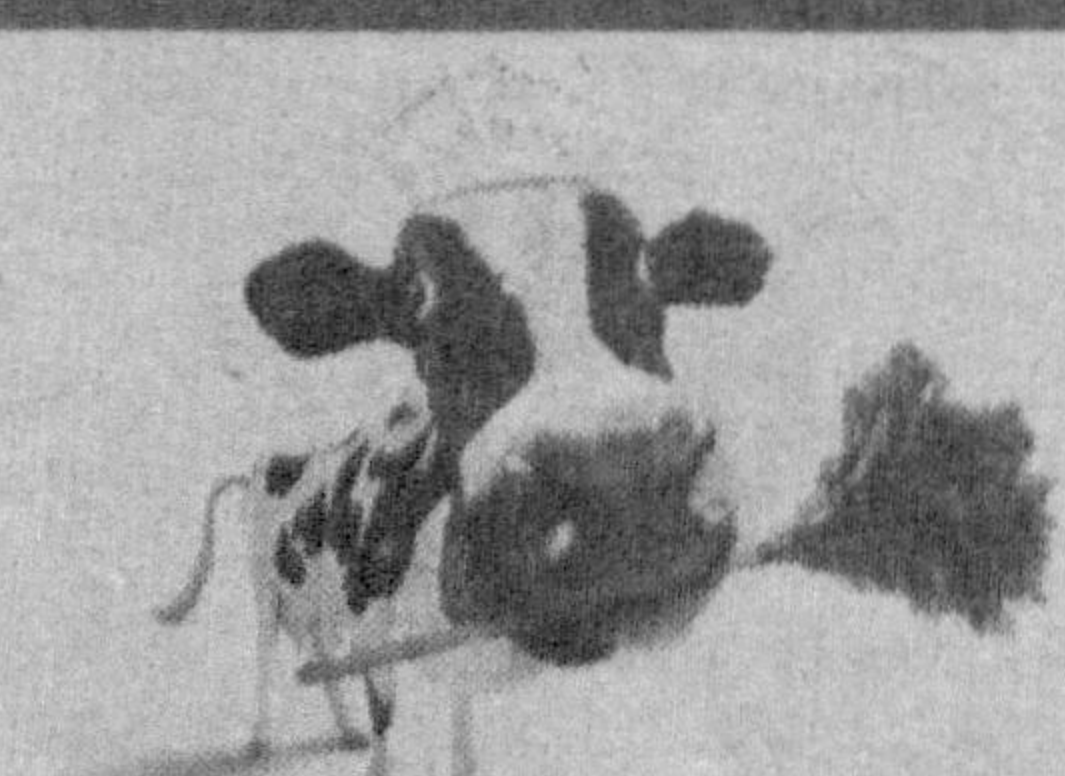
Пресс-СМЖ ТБ

TVlux

WWW.KAMALOV.UZ

Tel. 109-00-68

Изоҳи сиздан...

Сут бериб хўп чарчадим,
Ҳар кун Ойша холага.
Барисин ташлаб, ишга
Кирдим меҳмонхонага.
Илҳом НУРМАТОВ,
Қибрай тумани

XXI аср сигирлари! Молхона озода бўлсин
десангиз, «Ойбодоқ&Говмиш» фирмасига муро-
жаат қилинг.
Нусратилла САЛОМОВ,
Навоий шаҳри

Қиш ичи гавдам озиб,
Бошим хўп катталашди.
Сутдан-ку дарак ҳам йўқ,
Соғиниб кўп қийнашди.
Гулни олинг оғзимдан,
Баҳор келди хўжайини.
Етакланг қир-адирга,
Емишим бордир тайини.

Бу қандай ҳаёт бўлди,
Байрамда ҳам тиним йўқ.
Хўжайин, уй йиғиштир деб,
Қилаверманг, бунча дўқ.
Собиржон САЛИМОВ,
Гулистон шаҳри

Хўжам доим уришар,
Йўқдир сенда деб таланг.
Аслида кимман ўзи,
Фаррошманми, официант?!
Фарҳод ПИРМАНОВ,
Самарқанд вилояти

Асадулло МИРЗААҚБАРОВ,
«Ҳамкорбанк» ОАТБ бирлашган
қасаба уюшмалари
қўмитасининг раиси

8 Март бугун,
Хотин-қизлар байрами.
Елинлар сутга тўлди,
Соғувчи Гўзал қани?
Рустам САТТОРОВ,
Наманган шаҳри

Бу йил қиш қаттиқ келиб,
Бўшади сомонхона.
Супургингиздан озроқ
Берсангиз, фаррош хола.
Олим САИДОВ,
Бахмал тумани

Энди навбатдаги
суратга изоҳ
топинг-чи?

Ishonch МУАССИС: Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси	Бош муҳаррир Абдуҳолик АБДУРАЗЗОҚОВ	Бизга кўнгирик қилинг: Котибият: 256-52-78 Хатлар бўлими: 256-85-43	Бизнинг манзил: 100165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134	Газета ҳафтанинг сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади.	Навбатчи котиб - Ж.Шарофбоев Навбатчи - А.Абдиев Мусаххих - Н.Юлдошев
	Таҳрир хайъати: Алла Долженкова, Анвар Юнусов, Довуд Мадиев (Бош муҳаррир ўринбосари), Жаҳонгир Шарофбоев (масъул котиб), Маъмура Адилова, Мирзоҳид Содиқов, Нормамат Аллаёров, Носирхон Акбаров, Ойсулув Нафасова, Пириқул Қодиров, Соғиндик Ниетуллаев, Шамси Эсонбоев	Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0116-рақам билан рўйхатга олинган. ПВМ компьютерида терияди ва сақланади. Оффсет усулида босилди. Бичими: А-3. Ҳажми 2 босма табоқ.	«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босма хонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.	Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланishi мумкин. Нашримиздан кўчириб босилганда «Ishonch»дан олинганлиги кўрсатилиши шарт. Тижорат аҳамиятига молик материаллар (P) белгиси остида чоп этилади.	Бўйи: 100 мм Тиражи: 20124 Босишга топшириш вақти: 21.00 Топширилди: 00.00